A. 1853. VRIJDAG den 18. November. N°. 139.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT.
ALGEMEEN ADVERTENTIEBLAD.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

TURKIJE.

KONSTANTINOPEL 3 November.

De *Hatti Sheriff* waarbij de Sultan heeft verklaard, dat hij in 't voorjaar zelf het oorlogstooneel wil bezoeken en te Adrianopel zijn hoofdkwartier zal vestigen, heeft hier de geestdrift opgewekt. Toch noemde men het overtrekken van den Donau door onze troepen bij Kalafat vermetel.

Er is thans eene divisie van 12 schepen van de Fransch-Engelsche vloot in den Bosphorus voor anker. De admiraals *Dundas* en *Hamelin* hebben hier echter verklaard, dat men het overige gedeelte der vloot van deze divisie niet mogt afscheiden en aan het einde der zee van Marmora laten, om alzoo de zeemagt der westelijke mogendheden te verdeelen. Niettegenstaande de oppositie van lord *Stratford* verwachtte men nu de geheele vloten voor de stad.

Behalve eenige kleine voordeelen, die onze troepen in Azië hebben behaald, heeft onze vloot ook een transport levensmiddelen van de Russen genomen.

Het vertrek van *Namik Pacha* naar Parijs en Londen, tot het sluiten van eene geldleening, is thans op den 5. bepaald.

ITALIË.

[illegible] zonder eenig incident hervat.

Tot gezant van Rome te Parijs is benoemd monseign. *Sacconi*. (Tel. dép. der *Indép.*)

— Te Milaan is weder een besluit uitgevaardigd, waarbij de goederen van 72 Lombardijsche uitgewekenen worden in beslag genomen.

— [illegible] worden aan de arme klasse bons uitgedeeld, ter gemoetkoming in de dure tijden, het brood tegen een bepaalden lagen prijs af te geven. Het te kort zal aan de bakkers uit stadskas worden vergoed.

— De Jesuiten hebben hun opvoedingsgesticht voor 't Koningrijk Lombardije van Chiari naar Brescia overgebragt, in Padua en Cremona worden thans door hen twee nieuwe soortgelijke groote inrigtingen voor onderwijs daargesteld. Men brengt deze uitbreiding in verband met de verwijdering van onderscheidene Hoogleeraren in de Theologie uit het aartsbisschoppelijk seminarie van Milaan.

DUITSCHLAND.

WEENEN 12 November.

Eene nieuwe *Hatti-Sheriff* moet door den Sultan zijn uitgevaardigd, waarin hij zijn volk berigt, dat aan geene onderhandelingen meer te denken valt, en dat indien in het aanstaande voorjaar de strijd nog niet mogt beslist zijn ten voordeele van zijne geregte zaak, hij zelf het zwaard van den propheet zal aangorden, om zijn leger tot den heiligen strijd aan te voeren.

Reeds moeten, volgens den wil des Sultans, te Adrianopel de noodige maatregelen worden genomen, om zijne komst voor te bereiden.

De ministerraad heeft den Sultan een dankadres voor dit zijn voornemen aangeboden.

Uit Konstantinopel wordt berigt, dat den 3. Nov. drie Engelsche en twee Fransche oorlogschepen in den Bosphorus voor anker lagen en meerdere schepen in aantogt waren. — Een Russiesch linieschip, op de Aziatische kust van de zeeëngte vastgeraakt, werdt door drie Turksche schepen in blokkade gehouden.

— Vorst *Stirbey* heeft een bezoek gehad van den Turkschen gezant. Men zegt hier, dat den vorst moet geraden zijn, naar Parijs te vertrekken, werwaarts prins *Ghika*, de hospodar van Moldavië, hem zou volgen.

— Berigten uit Bucharest melden, dat de Turken bij Krajowa eene groote strijdmagt bijeentrekken. Een ernstige strijd wordt er voorbereid. Wat de gevechten betreft, die reeds geleverd zijn, ze moeten moorddadig zijn geweest. De hospitalen te Bucharest zijn opgevuld met gewonden; men geeft het getal van 8000 op, die van verschillende zijden zijn aangebragt. De gezondheidstoestand blijft in 't Russische leger ook slecht. De troepen zijn niet gewend aan de hutten, die in den grond zijn daargesteld (Bordeh), waarin het landvolk in Walachije woont. Moeten de troepen lang in die holen verblijf houden, dan ducht men voor epidemische ziekten.

De *Oest. Corr.*, die niet Turksch gezind is, geeft op, dat de Russen bij Oltenitza 500 dooden en 1100 gewonden hebben gehad; vorst *Gortchakoff* zou, nadat zijn eerste toorn voorbij was, over het afslaan door de Turken van den aanval, daarom [illegible]

[illegible]

De koninklijke familie heeft met prinses *Frederik der Nederlanden* een togtje naar Parets gemaakt, om een dag van de landelijke stilte te genieten.

— Een paar personen hebben in een openbaar gemaakt stuk dezer dagen gesproken van de verpligting der Deensche regering, om na te komen hetgeen sommige regeringen hebben op zich genomen. Het ministerie is hiertegen opgekomen in eene circulaire, waarin het o. a. zegt, dat de aanvoerders van het schandelijkste oproer, dat met verraad begonnen, met hardnekkigheid, hoogmoed en wreedheid voortgezet en met laagheid geëindigd is, niet met eene wettige regering kunnen worden gelijk gesteld. Dit stuk is in de Sleeswijksche Standenvergadering voorgelezen. Hiertegen hebben 22 leden der vergadering eene verklaring uitgevaardigd. Men verwacht nu de ontbinding der Standen.

KEULEN 15 November.

De *Köln. Zeit.* bevat de volgende tel. depêche uit Bucharest van den 9. Nov.: „Sinds heden voormiddag 9 ure hooren we een aanhoudend geschutvuur. De Russen hebben in hun hoofdkwartier Budeschti, halfweg Oltenitza, 35,000 man bijeen."

— De afgezanten van Oostenrijk en Pruissen hebben den 10. Nov. aan den Duitschen bond verklaringen gedaan omtrent de Oostersche aangelegenheden. De eerste heeft betoogd, dat de Bond niet onverschillig kon blijven bij dat belangrijk vraagstuk. Hij heeft herinnerd aan de pogingen, door de groote mogendheden gedaan, om den vrede te bewaren, en als blijk van Oostenrijks opregtheid in die pogingen heeft hij gewezen op de vermindering van het leger; dit zou het Weenerkabinet evenwel niet beletten, krachtig en spoedig te kunnen handelen, indien de belangen als Europesche mogendheid of als lid van den Duitschen bond dit mogten vereischen. De Pruiss. gezant heeft gezegd, dat van de zijde van Pruissen [illegible] ropesche [illegible]

— Het conflict tusschen de Badensche regering en den aartsbisschop van Freiburg, in Breisgau, wordt steeds meer ingewikkeld. De kerkvoogd heeft eene verklaring uitgevaardigd, waarbij hij bepaald gehoorzaamheid weigert aan de landswetten, die de betrekking regelen tusschen de regering en de kerkelijke overheid. De regering heeft thans aan alle gezaghebbenden, wien zulks kan aangaan, een krachtigen brief gezonden, waarin zij de regten van den staat handhaaft, niettegenstaande de protesten van den aartsbisschop, en haar stellig voornemen bekend maakt, om aan den overmoed der geestelijkheid niets toe te geven. Hoe moeijelijk het zij, vooruit te zien, op welke wijze dit verschil zal eindigen, de zaken zijn thans tot zoo'n hoogte gekomen, dat eene beslissing niet lang meer kan uitblijven.

CARLSRUHE, Dingsdag 15 November.

De aartsbisschop van Freiburg heeft de leden van den R. Katholijken Opperkerkeraad werkelijk in den ban gedaan, waarmede hij hen had gedreigd, indien zij niet binnen 14 dagen zich onderwierpen aan zijne besluiten, en hun ontslag indienden aan de regering, door wie zij zijn benoemd.

[illegible] die hem als regeringscommissaris [illegible] den ban gedaan.

ENGELAND.

LONDEN 15 November.

De *Times* bevat heden twee tel. dépêches, volgens welke den 11 op nieuw een gevecht was geleverd tusschen de Russen en Turken, nabij Bucharest. — Men meende, dat *Omer Pacha* ook boven Galatz den Donau was overgegaan, om ook Moldavië binnen te trekken. — Men zeide, dat reeds 90 à 100,000 Turken den Donau waren gepasseerd. — In Georgië en den Kaukasus zijn door de Turken verscheidene kleine vestingen genomen.

— Tijdingen uit New-York tot den 2. Nov., met de Asia aangebragt, doen zien, dat er weder moeijelijkheden rijzen tusschen de Engelsche en N. Amerikaansche visschers bij Fox Island. — De inmenging van het bestuur in de onenigheden, die in de democratische partij zijn ontstaan, wekt groote ontevredenheid. — Omtrent de weigering, die men van wege Sardinië wacht, om den heer *Foresti* als Amerikaansch consul te Genua te ontvangen, zegt men, dat de regering voornemens is krachtig te handelen. — De tijding, dat Engeland, Frankrijk en Spanje zich over de zaken op Cuba zouden hebben verstaan en dat de invoer van negers er zou worden toegelaten [illegible] voorwaarde, dat zij als *leerlingen* [illegible] genomen, om na 10 jaar vollе [illegible] men, waardoor de slavernij [illegible] 50 jaar zou zijn vernietigd [illegible] deren in spanning. [illegible] de nabuurschap [illegible] gers bevolkt, [illegible] daarom, dat [illegible] de schikking [illegible] werkelijk is gemaakt, maar [illegible] van *Monroe* in deze ten volle [illegible] tot te passen, volgens welke [illegible] Europesche mogendheden zich met de [illegible] aangelegenheden zouden mogen [illegible] de Havana [illegible] men zich bezig [illegible]

van eene overeenkomst, waarbij tusschen Engeland en Spanje de slaven-aangelegenheid zou geregeld worden.

De omwentelingsgezinden van Yucatan waren, na heftigen strijd, door de Mexikaansche troepen geslagen.

— Gec. $94^3/_4$ à $95^1/_8$; Holl. $2^1/_2$ pCt. $63^1/_2$ à $^3/_4$; Belg. $4^1/_2$ pCt. $95^3/_4$; Braz. 5 pCt. $95^1/_2$; Mex. 3 pCt. $25^5/_8$ à $^3/_8$; Russ. $4^1/_2$ pCt. $98^3/_8$; Sp. 3 pCt. $45^1/_4$ à $44^7/_8$; Uitgest. $21^5/_8$ à $^7/_8$.

FRANKRIJK.

PARIJS 14 November.

De *Moniteur* heeft heden eene juiste opgave gedaan van den afloop van 't gevecht bij Oltenitza. De Russen waren 9000 man sterk en hebben de Turken uit hunne versterkte stelling trachten te verdrijven, 't geen hun niet is gelukt. De Turken hebben zich manhaftig verweerd; de Russen een aanmerkelijk verlies geleden. Beide partijen hebben hare positien behouden. De Russische opperbevelhebber maakte zich gereed tot een nieuwen aanval. Wanneer die zal plaats hebben, hoe sterk de Turken waren, en hoe groot hun verlies was, dit alles is niet door den *Moniteur* gemeld.

Veel zal van den hernieuwden aanval der Russen afhangen. Maar ook al sloegen de Turken dien weder af, dan beteekent dit nog geenszins, dat zij in 't open veld tegen de Russische troepen en krijgkunst zullen bestand wezen.

Omtrent de houding van Perzië blijft men in 't onzekere. Indien het zich evenwel bevestigt, dat de Russische invloed te Teheran zoo overwegend wordt, dat de Schach tegen zijne geloofsgenooten partij gaat trekken voor den Czaar, dan zou Engeland wel eens veel meer belang er in kunnen stellen, dat Turkije in den strijd tegen Rusland de bovenhand behield, dan men het anders zou hebben mogen verwachten.

— Ofschoon nog niet officieel, is er toch veel sprake van eene echtverbindtenis van prins *Napoleon*, zoon van maarschalk *Jérôme*, met eene prinses *van Hohenzollern-Sigmaringen*.

PARIJS 15 November.

Ofschoon het berigt in den *Moniteur* had gezegd, dat er den volgenden dag op nieuw een aanval door de Russen, onder vorst *Gortchakoff* zelf, tegen de Turken zou worden gewaagd, meldt eene télegr. tijding heden, dat er tot den 11. Nov. aan de oevers van den Donau niets dan eenige kleine schermutselingen hebben plaats gehad; tegen den 12. of 13. werd echter een ernstig gevecht verwacht. Nog wordt gemeld, dat *Omer Pacha* zelf aan 't hoofd van 35,000 man zich op den linkeroever van den Donau bevond. Dit alles strijdt met eene tijding per telegraaf over Keulen ontvangen, volgens welke den 9. te Bucharest een hevig kanonvuur was gehoord, en de Russen 35,000 man tusschen Oltenitza en Bucharest bijeen hadden.

Men moet weldra een ernstig treffen verwachten, want de sneeuw zal anders het voortzetten der vijandelijkheden spoedig beletten.

— *Le Pays* en *le Const.* bevatten elk een artikel van den heer *de la Guéronnière*. Het beantwoordt niet aan de verwachting, en geeft geen meer licht betrekkelijk de plannen der regering. De schrijver betoogt, dat de diplomatie geheel heeft misgerekend, daar ze meende, dat Rusland zou te doen hebben met eene afgeleefde natie, terwijl het thans blijkt, dat de Muzelmannen nog vol vuur zijn. Hij doet daarbij uitkomen, dat Ruslands overmagt nu toch wel zou kunnen blijken, maar dat dan alle mogendheden evenveel belang hebben bij de beteugeling van de veroveringszucht des Czaars.

— 3 pCt. 73,60; $4^1/_2$ pCt. 99,95; Belg. $4^1/_2$ pCt. 95; Rom. 91; Russ. $96^1/_4$; Piem. 94,75.

NEDERLAND.

's GRAVENHAGE, 15 November.

In de bijeenkomst van de Tweede Kamer van heden is ingekomen een adres van ingezetenen van Haarlem, ter aanprijzing van het voorstel van den heer *Thorbecke* en acht andere leden, voor de afschaffing van den accijns op het geslagt, enz. — Dit adres is in handen gesteld van de commissie voor de verzoekschriften.

Het eind-verslag van de commissie van rapporteurs, wegens de voordragt ter aflossing en amortisatie van openbare schuld, is ter tafel gebragt.

Daaruit blijkt, dat, bij herhaald onderzoek, van deze voordragt, de meerderheid der leden heeft te kennen gegeven, dat, daar het hier slechts om den vorm te doen was, zij zich zeer wel met de voordragt der Regering zoude kunnen vereenigen. Evenwel was men vrij algemeen van gevoelen, dat bij art. 2 van het ontwerp niet behoort te worden vermeld de som, waarop het Haarlemmer-meer-fonds wordt geraamd. Betreffende de tienjarige praescriptie, bij het ontwerp aangenomen, waren enkele leden van meening, dat, daar het hier geene eigenlijke staatsschuld gold, men bezwaarlijk van de bij de burgerlijke wet aangenomen 30jarige praescriptie konde afwijken, doch dat dit gevoelen ook zijne bestrijders heeft gevonden.

De beraadslaging over dit ontwerp is bepaald na den afloop over die, betreffende het in overweging nemen van het voorstel van den heer *Thorbecke* c. s.

Bij het eind-verslag van de commissie van rapporteurs, betreffende de vordering van inkwartiering, enz., is geene nadere overweging in de Afdeelingen noodig geacht. De waarde der gegevene ophelderingen daarlatende, heeft de commissie zich van een eigen oordeel over deze zaak onthouden. Zij heeft echter gemeend, daarbij te moeten vermelden, dat ook in haar midden, even als in de Afdeelingen, verschil van gevoelens heeft bestaan over de vraag, of niet eene wettelijke regeling van geheel het onderwerp der inkwartiering werd vereischt en in elk geval zeer wenschelijk zoude zijn; — dat de meerderheid der commissie voor eene bevestigende beantwoording dezer vraag gestemd is geweest, en alzoo heeft gemeend, dat de geopperde bezwaren geenszins door de nadere ophelderingen der Regering voldoende waren opgelost.

Daarop zijn de beraadslagingen over het ontwerp, wegens het bouwen en planten bij vestingen, vervolgd.

Op art. 5 zijn onderscheidene amendementen voorgesteld, die alle zijn afgewezen, als dat van den heer *v. Goltstein* met 44 tegen 19 stemmen; dat van den heer *Elout* met 37 tegen 27; die van den heer *v. Eck*, met 54 tegen 10 en met 50 tegen 14, en dat van den heer *Vening* met 36 tegen 26 stemmen.

Het art. is daarop onveranderd, met 42 tegen 22 stemmen, aangenomen.

De art. 6—20 zijn onveranderd goedgekeurd.

Op art. 21 is een amendement, door den heer *v. d. Brugghen* voorgesteld, verworpen, en een van den heer *Storm v. 's Gravesande* aangenomen, strekkende, dat houten getimmerten, tot 40 vierkante ellen oppervlakte, binnen de kleine kringen der vestingen, in het belang van den landbouw, zullen mogen worden daargesteld.

Ten aanzien van art. 28 heeft de heer *v. Asch van Wijck* voorgesteld, dat de daarbij bedoelde vergunningen door den Koning zullen worden verleend, ten einde de belangen van den Waterstaat niet geheel afhankelijk te laten van den minister van Oorlog. Dit is goedgekeurd.

De verdere art. tot art. 55 zijn aangenomen. Op art. 56 is een amendement van den heer *Vening*, door den minister van Justitie aangevuld, goedgekeurd, en ten slotte is de geheele wet met 42 tegen 22 stemmen *aangenomen.*

Tegen hebben gestemd de heeren *v. Goltstein*, *v. Amerongen*, *de Berg*, *v. Lijnden*, *v. d. Heuvel*, *Sloet*, *Zijlker*, *v. Asch v. Wijck*, *Hengst*, *v. Wintershoven*, *v. Eck*, *Luyben*, *S. v. 's Grevesande*, *Westerhof*, *v. Bosse*, *Hugenholtz*, *v. d. Brugghen*, *Reinders*, *Dommer*, *Heemskerk*, *Jespers* en . . . .

De heer *Sloet* heeft voorgesteld, om, vermits bij eene nota geantwoord is op dagblad-artikelen, en het grondwettig verslag over den toestand der kolonien over 1851 nog niet bekend is, de beraadslaging over het contract met de Handelmaatschappij uittestellen tot een nader te bepalen dag. Dit voorstel is, met 35 tegen 28 stemmen *afgewezen*, zoodat die beraadslaging op morgen bepaald blijft.

Voor hebben gestemd de heeren *v. d. Veen*, *v. Akerlaken*, *de Berg*, *v. d. Heuvel*, *Sloet*, *Hoffman*, *Zijlker*, *v. Nispen*, *Mackay*, *G. Schimmelpennick*, *Hengst*, *Thorbecke*, *v. Eck*, *Beens*, *Bots*, *Luyben*, *Westerhoff*, *de Man*, *Meeussen*, *Boeije*, *v. Hoëvell*, *v. Bosse*, *Hugenholtz*, *v. d. Poel*, *Reinders*, *Dommer*, *Jespers* en . . .

— Het verslag der commissie van rapporteurs (de heeren *van Goltstein*, *Hoffman*, *van Rappard*, *Meeussen* en *de Kempenaer*) omtrent het verhandelde in de afdeelingen betrekkelijk het in overweging nemen van het voorstel des heeren *Thorbecke* c. s. aangaande de afschaffing van den accijns op het geslagt enz., is thans openbaar gemaakt. Daaruit blijkt, dat van de 59 leden, welke op den 12. dezer in de afdeelingen tegenwoordig waren, de overgroote meerderheid zich voor het in overweging nemen van het voorstel verklaard heeft. Onder deze meerderheid bevond zich echter een zeer aanzienlijk aantal leden, die te kennen gaven, niet geacht te willen worden, door hunne verklaring ten voordeele van het nader onderzoek, ter gunste van het voorstel zelf gestemd te zijn. Zij meenden, dat het voorbarig zou zijn, thans reeds zich over de hoofdzaak uit te laten, en wilden aan het door hen geuit gevoelen geene andere beteekenis hebben gehecht, dan dat zij de gelegenheid geopend wenschten te zien, om het voor en tegen van het voorstel door nadere overweging en door openbare beraadslaging in het licht te stellen.

In strijd met het gevoelen der meerderheid, meenden eenige leden zich tegen het nader in overweging nemen van het voorstel te moeten verzetten, en zulks voornamelijk op grond, dat het als ontijdig moest worden beschouwd. Huns inziens was het tijdstip der indiening zeer ongelukkig gekozen. Het gold hier een greep in het belastingstelsel, gedaan of beproefd tegen het einde des jaars, op een oogenblik nu de Kamer gereed staat de openbare beraadslaging over de staatsbegrooting voor 1854 aan te vangen en bovendien nog onderscheidene andere gewigtige aangelegenheden te behandelen heeft. Op zulk een oogenblik zou het ligt èn der Kamer èn der Regering aan gelegenheid en tijd kunnen ontbreken, om het voorstel en al wat daarbij in aanmerking komt met de vereischte zorg en aandacht te overwegen. Daarbij kwam in de tweede plaats, dat, vooral indien aan de beraadslaging over het voorstel de prioriteit boven die over de begrootingswetten moest worden toegekend, ligt in de geregelde afdoening dezer laatste, welke dan toch vóór het einde des jaars ook door de Eerste Kamer in haren geheelen omvang onderzocht en overwogen moeten worden, stoornis zou kunnen worden gebragt. Op dit laatste is echter door andere leden geantwoord, dat in ieder geval de begrootingswetten voor 1854, zelfs de wet op de middelen, des noods onder eenig voorbehoud, bij de Tweede Kamer afgehandeld moeten worden, vóór zij tot het in beraadslaging nemen van het voorstel der negen leden overgaat. Aan de bedoeling der voorstellers zou, volgens die leden, bij het inslaan van dezen weg niet te kort worden gedaan, omdat toch altijd door eene latere wet eene vroeger vastgestelde kan worden afgeschaft of gewijzigd.

'S GRAVENHAGE 16 November.

In de bijeenkomst van de Tweede Kamer van heden zijn ingekomen twee adressen, ter aanprijzing van het voorstel van den heer *Thorbecke* c. s.

De eindverslagen, wegens het ontwerp voor de bijdrage aan de Rijn-Spoorweg-Maatschappij, en wegens het *zevende* hoofdstuk der staatsbegrooting, (r. k. Eeredienst) zijn in gereedheid. Over het eerste dezer ontwerpen zal worden beraadslaagd na den afloop van de overweging van het ontwerp, betreffende de aflossing der openbare schuld, en tevens is bepaald, dat de beraadslaging over de staats-begrooting zal worden geopend op Donderdag den 24. November aanstaande.

Daarop is aan de orde gesteld het ontwerp, ter bekrachtiging van de overeenkomst met de Handelmaatschappij.

Graaf *Schimmelpenninck* heeft zich verklaard tegen de op art. 1 gemaakte uitzondering, en alzoo tegen de bevoegdheid, om 200,000 pikols koffij en 150,000 pikols suiker in Indie te mogen verkoopen. Hem is voorgekomen, dat eene vrije mededinging in Indie bedenkelijke gevolgen kan na zich slepen op de zoo gunstige werking van het thans nog bestaande stelsel; en hij zou zich, indien hij daar tegen geene voldoende waarborgen mogt erlangen, tegen de voordragt moeten verklaren.

De heer *Stolte* heeft het cultuur- en consignatie-stelsel verdedigd en betoogd, dat men zich niet kan beklagen over de ongenoegzaamheid van de productie op Java; — dat het geenszins in 't voordeel van den Staat zou zijn, al de Indische producten op Java te verkoopen; — dat het voorbehoud, in art. 1 vermeld geenszins noodig is, ter verbetering van de indische geldmiddelen, en dat het tegenwoordig bestaande consignatie-contract niet behoort tot de bevoegdheid van de wetgeving. Hem is voorgekomen, dat de Regering veel te veel heeft toegegeven aan het verlangen der dusgenaamde vrijzinnige partij, in het belang van de vrije mededinging in Indie. Hij heeft zich allezins verklaard tegen de verlangde bevoegdheid, om, te rekenen met 1860, al de producten zonder onderscheid in Indie te kunnen verkoopen, en wijzende op de zoo belangrijke voordeelen, welke het thans bestaande stelsel, waarvan men, naar zijn inzien, op eene zoo ligtvaardige wijze zoude willen afwijken, aan den Staat zoowel als aan zoo vele takken van nijverheid steeds verzekert, heeft hij zich tegen de voordragt verklaard.

De heer *Rijk* heeft, alvorens zich te bepalen, nadere inlichtingen verlangd.

De heer *van Deinse* heeft zich tegen het voorbehoud, voor den verkoop in Indie na 1859, verklaard, en zal, zonder nadere voorbehoedende bepalingen, de voordragt niet kunnen goedkeuren.

De heer *v. Bosse* heeft het betreurd, dat de beraadslaging over dit onderwerp niet is uitgesteld. Hij heeft verklaard, de voordragt te zullen goedkeuren, en geene nuttige strekking in eene afwijzing te kunnen bespeuren. Hij heeft verder te kennen gegeven, nog hetzelfde stelsel te zijn toegedaan, 't welk hij in 1849 heeft goedgekeurd; — en het wel hiervoor te houden, dat de tijd nog niet gekomen is, om op eenmaal daarvan aftewijken, doch het niettemin raadzaam te achten is, om, medegaande met den geest des tijds, het vrijzinnige stelsel te huldigen, ten einde daarvan dat gebruik te kunnen maken, 't welk de omstandigheden mogen vorderen. Hij wil alzoo medewerken tot den eersten stap tot verkoop der producten in Indie, maar zoude, wat het geldelijk belang der overeenkomst betreft, wel eenig meerder voordeel voor den Staat hebben verlangd.

De heer *Hugenholtz* heeft te kennen gegeven, de voordragt niet te kunnen aannemen. Naar zijn inzien behoort de Handelmaatschappij voor alsnog, als agent, in stand te blijven; — dient ook het cultuurstelsel te worden behouden, maar bestaat er geen verband tusschen dit en het consignatie-stelsel. Zoo hem voorkomt, is het bewijs niet geleverd, dat zoowel voor de factorij, als voor de commissie-loonen, nu reeds het normale cijfer is bereikt, en vindt hij bezwaar,

om thans reeds, gelijk bij art. 1 geschiedt, de Regering de handen te binden, om bij de groote ontwikkeling van den wereld-handel, niet zoo vele producten op Java te kunnen verkoopen, als het belang van den Staat en de behoeften van dien handel zouden mogen vereischen.

De beraadslaging zal morgen worden vervolgd.

UTRECHT 18 November.

De Rederijkers-Kamer EENDRAGT zal, naar men ons verzekert, in de volgende week het treurspel MONTIGNI van den dichter *H. H. Klijn* in de zaal nevens den schouwburg alhier opvoeren.

— Z. K. H. prins *Frederik* vertrekt naar Berlijn, om met HD. gemalin over 8 dagen naar 's Hage terug te keeren.

— Gen. Maj. *H. F. K. Duycker* heeft de vergunning van Z. M. den Koning bekomen, tot het dragen van de Kommandeurs orde van het Legioen van Eer, hem door den Keizer der Franschen geschonken.

— Den 16 dezer hebben de leden der Tweede Kamer, als daartoe uitgenoodigd, bij Z. M. den koning gedineerd.

— [illegible] Congres, welk Congres in 1854 te Assen zal gehouden worden, heeft de vergunning bekomen, om de lokalen van de Arr. Regtbank te Assen voor het houden der vergaderingen van het Congres te gebruiken.

— Op de verkooping van schilderijen van wijlen den heer *Jeronimo de Vries* te Amsterdam, zijn de portretten van HUIG DE GROOT en MARIA REIGERSBERGEN onder algemeene toejuiching voor de remonstrantsche kerk aldaar aangekocht voor *f* 475.

— Uit Amsterdam schrijft men ons, dat nabij de Muiderpoort onlangs was opgerigt een tocht-molen, naar aanleiding van een model op de Londensche wereld-tentoonstelling voorkomende. Nadat men alles met deezen molen heeft beproefd, ja zelfs eindelijk er een gewijd kruis op heeft gebragt, is men tot het besluit moeten komen het geheele gebouw weder af te breken. Men verzekert dat deze molen ongeveer *f* 100,000 gekost heeft. Volgens de berekening moest hij eene kracht van 4 gewone molens ontwikkelen.

— Men vermeent, dat de openbare verloting van schilderijen [illegible] kunstschilder *M. Schouman*, plaats zal hebben op Maandag den 28. dezer, in een der lokalen van het stadhuis te Breda. Deze verloting (*zonder nieten*) geschiedt ten belange zijner hoogbejaarde weduwe.

— De Hoofdonderwijzer te Hillegom heeft den 13 dezer zijn 50 Jarig feest, als hoofdonderwijzer der school aldaar gevierd. Bij die gelegenheid heeft deze geachte grijsaard van Z. M. den koning een zilveren medaille, van de gedep. staten dier prov., van de school-comm., van de gemeente-raad, en van vele andere corporatiën en personen geschenken ontvangen.

— Te Zwolle zijn 8 Kamper bakkers veroordeeld allen tot eene boete van *f* 10 tot *f* 20, wegens het verkoopen van te ligt bevonden brood. (*Kamp. Ct.*)

— Te Groningen is een adres in omloop, houdende verzoek, dat het Z. M. moge behagen, gepaste maatregelen te nemen tot vrijlating der slaven in onze overzeesche bezittingen.

— [illegible] te Aulo is eene geheel en allezins [illegible] samenstelling van vervoer — en gewone [illegible] die aan goedkoopheid vele voordeelen [illegible]. De wagens, naar die zamenstelling vervaardigd, [illegible] met de meeste gemakkelijkheid door zich zelven bewogen of voortgedreven; en loopen op straat [illegible] met de snelheid van één uur in een kwartier uurs, en met eene kracht van zes tot acht paarden. De uitvinder, de heer *Ortleb*, zegt deze uitvinding ook op den ploeg te zullen toepassen, zoodat het ploegen daardoor niet alleen zonder paarden, maar ook aanmerkelijk sneller zal kunnen geschieden. Naar wij vernemen, heeft de uitvinder reeds octrooi voor vijf jaren, en vele bestellingen van partikulieren ontvangen. (*Tijd.*)

— De *[illegible]* van New-York berigt, dat het aantal nieuwspapieren, te New-York-City uitgegeven, de „*[illegible] papers*" en „*Weekly papers*" daaronder niet gerekend, bedraagt 90,000.

— De *Herkaauwer* heeft voor korten tijd gemeld, dat niettegenstaande al het rumoer, dat te Amsterdam met advertentien en pamphletten door de onverdraagzamen tegen de benoeming van ds. *Meijboom* te Amsterdam is gemaakt, op het 20tal adressen aan den kerkenraad nog geen *driehonderd* namen stonden De prot. gemeente telt er omtrent 150,000 leden!

— De *Leyd. Cour.* meldt 't volgende: daar eenige koeijen van den landman *v. S.* te Voorhout buitengewone ziekte-verschijnselen hadden geopenbaard, die den rijksveearts *Steygerwalt* aan vergiftiging deden denken, heeft er door prof. *v. d. Boon Mesch* een onderzoek plaats gehad, waaruit is gebleken, dat genoemde landman zijn gehooid land had bemest met mest, die afkomstig was van eene loodwit-fabriek. Van de 12 koeijen, die op dit land hadden geloopen, zijn er 7 binnen kort gestorven.

Hoe voordeelig dus ook het mesten zij, de landman diene goed toe te zien, welke mest hij gebruikt, opdat hij door onvoorzigtigheid in deze zich zelve geene schade berokkene.

— Op de Gorkumsche groote najaars paardenmarkt, op den 14. dezer ingevallen, waren bijna 2400 paarden aanwezig, waarvan de prijzen geldig waren. De rundermarkt was den 15. echter levendiger; er waren er bijna 6,000 op de markt.

— Gedurende de maand Oct. zijn over den Rijnspoorweg vervoerd 30846 reizigers, als van Amsterdam 9381, Utrecht 8468, Arnhem 4038; enz. opbrengst *f* 39,573.77½; — opbrengst der goederen *f* 12,524,63 te zamen *f* 52,098,40½.

— Gedurende de maand Oct. zijn over den Hollandschen spoorweg vervoerd 69,975 reizigers, als van Amsterdam 14,931, Haarlem 9,035, Leyden 73,69, 's Gravenhage 12,465, Rotterdam 12,307, enz. opbrengst *f* 65,029,70; opbrengst der goederen *f* 12,866,14½, te zamen *f* 911,499,40½.

— Het Protestantisme te Génève is tegenwoordig ijveriger dan sinds lang het geval was. Er worden door de genootschappen oefeningen gehouden, waarin meer [illegible] gang tot het Protestantisme [illegible] wordt. Onlangs heeft een vijftigtal personen tegelijk belijdenis gedaan; voor het einde van dit jaar zullen er minstens tweemaal zooveel dit voorbeeld volgen.

— *Schamyl*, de Cirkassische [illegible], die in deze dagen, bij het uitbreken van den strijd tusschen Turkije en Rusland, in invloed wint, is 56 jaar oud; hij is klein van gestalte. Sinds 1834 wijdt hij zich aan den strijd en aan het gebed. Na den dood van *Hamsad Bey* heeft hij zich uitgegeven voor den zendeling des Hemels, om de afstammelingen van *Omar* en *Ali* te hereenigen. Oostelijk Kaukasië erkent hem als den propheet van Daghestan; eigenlijk Cirkassie, het land der Tcherkessen, daarentegen niet. De Kaukasische oorlog duurt reeds 53 jaren. Indien de heldhaftige bergbewoners thans worden ondersteund door de Turksche wapenen, dan is het duidelijk, dat Rusland op zijne Asiatische grenzen een zwaren strijd zal hebben.

— Den 15. dezer vertrekt uit Amsterdam het Ned. barkschip Zes Gezusters, kapt. *Rehaak*, aan boord hebbende 180 man aanvullings troepen, bestemd voor het leger in de O. Indiën.

— Te Hellevoet is den 15 dezer de haven binnengeloopen Z. M. schoener Atalante, onder bevel van den luit. ter zee 1. kl. *N. N. J. Kroeff*; den 16. vertrekt genoemde naar het Nieuwe Diep.

— De off. van gezondheid 3. kl. *J. R. Was* is geplaatst aan boord van Z. Ms. wachtschip Ajax.

— Het *Hand.bl.* behelst een berigt uit Konstantinopel, waarin de schrijver, een gezagvoerder van een [illegible] waarachtig gewag maakt van het groote gemak, dat het daarzijn van een Holl. logeschip (de Boombing) aanbrengt. De [illegible] van lasten [illegible] gemak, door [illegible] vaardijschepen, [illegible].

ADVERTENTIEN.

(39) *** Op den 13 November 1853 is te Utrecht, na een langdurig lijden, in den ouderdom van 73 jaren, overleden Mr. FREDRIK VAN DE POLL, Staatsraad in buitengewone dienst, kommandeur der Orde van den Nederlandschen Leeuw, Ridder van de Eikenkroon met de Ster, hartelijk geliefde Echtgenoot van Vrouwe C. C. VAN DE POLL, geboren BONN.

(39) *** Op den 16 November 1853 overleed te Utrecht, in den ouderdom van 65 jaren, de Hoog WelGeboren Vrouwe LOUISE MAXIMILIENNE ANTOINETTE Baronnesse D'YVOY VAN DRECHT, geboren HOFFMAN.

Théatre d'Utrecht.

Avec permission de MM. les magistrats de la Ville.

LUNDI 21 Novembre,

6e représentation donnée par la Compagnie Française.

OTHELLO OU LE MORE DE VENISE

Mr. VERNER, le directeur, jouera pour cette fois le rôle d'OTHELLO.

Aujourdhui JEUDI:

Jobin et Nanette, Comedie Vaudeville en 1 acte,
Livre III Chapitre 1er, Comedie en 1 acte,
La Corde Sensible, Vaudeville en 1 acte.

La spectacle commencera a 7 heures.

PRIX DES PLACES: 1. rang *f* 2,00; 2. rang *f* 1,75; Parquet *f* 1,60; 1e Amph. *f* 1,20; Parterre *f* 1,25; 2e Amph. et Gallerie 50 Cts.

POUR MESS. LES OFF. EN UNIFORME: 1. rang *f* 1,50; 2. rang *f* 1,25; Parquet *f* 1; Parterre 75 Cts.; Gallerie 25 Cts.

Openbare Verpachting bij INZET EN AFSLAG.

(39) *** Op Zaturdag den 26 November 1853, des namiddags ten één ure, ten Stadhuize, van DE ONTVANGST DER SCHUTGELDEN aan de Stadssluis te Nieuwersluis.

[illegible] ure tot des namiddags [illegible] voor de gegadigden zullen voorliggen.

Utrecht, den 15 November 1853.

In kennisse van mij
De Secretaris der stad Utrecht,
V. BEECK CALKOEN, L. S.

AANBESTEDING.

(39) *** Op Zaturdag den 26. November 1853, des middags te 12 ure, zal door eene Commissie uit HH. Gedeputeerde Staten, in het bijzijn van den fungerenden Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in het 3. district, in het Lokaal van het Provinciaal bestuur te Utrecht, in het openbaar worden aanbesteed:

1º. Het twee jarig onderhoud der Wijksche DUIKERSLUIS, liggende in den Lekdijk bij de stad Wijk bij Duurstede.

2º. Het drie jarig onderhoud van den GROOTEN WEG der 2e Klasse Nº. 2 van af het dorp de Meern tot de grensscheiding der Provincie, bij de stad Oudewater.

3º. Het vier jarig onderhoud van den GRINDWEG tusschen de stad Utrecht en het dorp Cothen.

Alles ingaande 1 Januarij 1854.

De bestekken, waarnaar deze aanbestedingen geschieden, liggen ter lezing: Te *Utrecht* [illegible] van het Provinciaal bestuur, in [illegible] *de Nieuwe Bak*, *Hollandsche Tuin* [illegible] *Zwarte Arend*, in het *Stadhuis* [illegible] NING op het Vreeburg [illegible] in het Logement bij [illegible] het Schippershuis [illegible].

[illegible] worden verkregen bij [illegible] Hoofd-Ingenieur voornoemd [illegible].

[illegible] 8. November 1853.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
S. VAN HEEMSTRA,
Ter ordonnantie van Dezelve,
C. W. MOORREES.

AANBESTEDING.

(39) *,* Pastoor en Kerkmeesters van de R. K. Gemeente te Hilversum zijn voornemens op Vrijdag den 2. December 1853, des voormiddags ten elf ure, in den *Gouden Leeuw* bij de Wed. VAN VEERSEN, te Hilversum, in het openbaar Aanbesteden:

Het aanzienlijk vergrooten der Kerk, en het bouwen van eenen nieuwen Voorgevel met Toren.

De Bestekken liggen ter lezing te Utrecht bij DE GROOT in de *liggende Os*, te Arnhem in het Logement van den Doctor, te Gorinchem bij VAN RHIJN in de *Hooiwagen*, te Amsterdam bij REGGERS in het *Hof van Braband*, te Haarlem in *de Kroon*, te 's Hage in het *Zuid Hollandsche Koffijhuis*, te Hilversum bij de Wed. MEN, W. CORTON, H. JANSEN en bij de Wed. VAN VEERSEN in den *gouden Leeuw*, alwaar ook de teekeningen kunnen bezigtigd worden.

De aanwijzing in loco zal geschieden daags voor de Aanbesteding. De Bestekken zijn op *franco* aanvrage *tegen betaling* van *f* 1,50 te bekomen bij den Boekhandelaar J. W. VAN LEEUWEN, Breëstraat te Leijden.

---

(39) *,* Op morgen Zaturdag den 19. November 1853, 's namiddags ten 1 ure zal in het Lokaal van Verkoopingen te Utrecht, achter St. Pieter in het openbaar worden verkocht:

3 B. 14 R. 90 E. uitmuntend WEILAND, gelegen aan den Bildtschen Straatweg, onder de gemeente Maartensdijk. Te aanvaarden Kersmis 1853. Nader onderrigt te bekomen ten Kantore van den Notaris DUYFJES te Utrecht.

(39) *,* Men zal op morgen Zaturdag den 19 November 1853 des namiddags ten vijf ure, in het lookaal van verkoopingen te Utrecht achter St. Pieter, in het openbaar verkoopen.

Een hecht, sterk en goed ingerigt WINKELHUIS, met deszelfs erf, grond, Kelder en Kluis, aan het water uitkomende, staande en gelegen te Utrecht, aan de Oostzijde van de Lijnmarkt, Wijk E. N. 88, bestaande in: een ruim voorhuis, vier zoo beneden als bovenkamers, allen behangen en met stookplaatsen, kelderkeuken, zolder, enz.

Breeder bij billetten en nader onderrigt ten kantore van den Notaris VAN SCHERMBEEK te Utrecht.

(39) *,* Op Zaturdag den 26 November 1853, des namiddags ten vijf ure precies, zal men aan het Locaal van Verkoopingen binnen Utrecht, achter St. Pieter, publiek verkoopen:

Eene HEERENHUIZINGE, Erf, Grond en Tuin, met Kelders en Kluizen, aan het water uitkomende, binnen Utrecht aan de zuidzijde van de Kromme Nieuwegracht, tegenover het Gouvernementshuis of Paushuizen, wijk F. nº. 389, voorzien van tien zoo Beneden- als bovenkamers, Keuken, Wijn-, Turf- en Provisiekelders, twee Meidenkamers en kapitale Droogzolders. Te aanvaarden 1 Mei 1854.

Breeder bij billetten en nader onderrigt ten Kantore van de Notarissen STEVENS en BUSKES, te Utrecht.

HOUTVERKOOPING OP OOSTBROEK.

(39) *,* Op Dingsdag 6 December 1853, van eene mooije partij Eiken-, Beuken-, Iepen- en Populieren- BOOMEN, alle geschikt voor Werkhout. Ruim twee bunders in verschillende stukken 6jarig Eiken-, Esschen- en Elzen-HAKHOUT, Mijten TAKKEBOSSEN, Ondereinden en Spanen. Informatien ten Kantore van den Notaris SCHADEE te Zeijst, en bij den Tuinman op *Oostbroek*.

HOUTVERKOOPING OP DEN MIENHOFF BIJ BUNNIK.

(39) *,* Op Donderdag den 8 December 1853, des morgens ten 10 ure, van zware Eiken- en Populieren BOOMEN, en Eiken-, Elzen- en Essen HAKHOUT.

(39) *,* Men zal op Zaturdag den 10den December 1853, des namiddags ten 5 ure precies, in het Locaal van Verkoopingen achter St. Pieter te Utrecht, in het openbaar verkoopen: eene uitmuntende HOVENIERSPLAATS, waarin PAN- en STEENAARDE, gelegen te Utrecht in Catharijne, aan den straatweg naar Jutphaas, en bestaande in:

No. 1. Twee Huizen, met Koestallen en Achterhuizen, benevens Schuur, Boomgaard-, Bouw- en Moesland, te zamen groot 1 B., 71 R. en 80 E. Met de helft in eene daarbij behoorende steeg; en

No. 2. Een perceel Bouw- en Moesland, groot 2 B., 1 R. en 71 E. naast het vorige perceel, en zijnde Erfpachtgoed op eene jaarlijksche uitkeering van *f* 12.—

Eerst afzonderlijk en daarna te zamen te veilen.

Voorts nog:

Een hecht sterk en weldoortimmerd HUIS, met Grond, grooten Tuin, Kluiskelder, Werf met Schuur of Stookplaats, te Utrecht, aan de westzijde van de Oudegracht, tusschen de Wees- en Smeebruggen, op den hoek van de Brandsteeg, wijk B. no. 27, groot 3 R., 80 E. Te aanvaarden 1 Februarij 1854. De Apotheek, daarin sedert vele jaren uitgeoefend wordende, kan des verkiezende door den Kooper worden overgenomen.

Nader onderrigt te bekomen ten kantore van den Notaris DWARS.

Voorloopig Berigt.

(39) *,* In de maand Februarij aanstaande, op nader te bepalen dag, zal te Utrecht in het openbaar worden verkocht: de aanzienlijke Ridderhofstad *KERSBERGEN*, met deszelfs Heerenhuis, Stal, Koetshuis en verdere Gebouwen, Tuinen, Grachten, Lanen, Boerenhofstede, Dagbuurderswoningen, zwaar opgaand Geboomte en uitmuntende Boomgaard, Weien Boschlanden, groot ongeveer 43 bunders, gelegen te Zeist aan den Straatweg; — alsmede twee HUIZEN in het dorp; — inmiddels nader onderrigt te bekomen ten Kantore van den Notaris VAN SCHERMBEEK te Utrecht. — Brieven franco.

UIT DE HAND TE KOOP:

(39) *,* Een goed onderhouden HUIS, op eenen der beste Standen te *Utrecht*, bevattende vijf zoo Boven- als Benedenkamers allen behangen en vier van Stookplaatsen voorzien, benevens Gang met wit marmeren Vloeren en Gestukadoord, Zolder waarop Meidenkamer, Keuken met *Wel-* en *Regenwaterpomp*; — Verder Plaats en Stal voor 2 paarden, met Hooizolder, en berging voor twee Rijtuigen. Te aanvaarden 1 Mei 1854. Nader informatien met *franco* brieven onder Ltt. H. bij den Boekhandelaar J. G. BROESE te Utrecht.

---

(39) *,* Een knap JONG MENSCH, die goede getuigen kan produceren, vlug Fransch spreekt, en met Voorsnijden, Tafeldienen en alle soort van Huiswerk goed bekend is, zag zich gaarne als HUISKNECHT, OPPASSER of in eene andere (onverschillig welke) betrekking geplaatst. Adres franco onder letter B. aan het Bureau dezer Courant.

VERHUISD

(39) *,* naar *Voor-Klarenburg, Wijk D. Nº. 505,* L. J. C. DE WILDT, *Heel- en Vroedmeester.*

Utrecht, 15 November 1853.

HEGENER en C°.

(39) *,* berigten het geëerde publiek ontvangen te hebben een groot assortiment DAMES HOEDEN in alle kleuren, welke tot buitengewoon lage prijzen zullen verkocht worden van *f* 2 tot *f* 2,75, mits à contant en uit den winkel te verkoopen; ook alle soorten van VEEREN in alle kleuren, Vilten HEEREN HOEDEN, de beste kwaliteit *f* 8 en minder; beste Lyonsche Zijden HOEDEN van *f* 5,50, tweede *f* 4,50; en echte Duitsche HOEDEN van *f* 3,50 tot *f* 2; alsmede de nieuwste modellen van WINTERPETTEN in 't bont, laken en buxking, in alle soorten, zoowel voor Heeren a's voor Kinderen; Vilten PANTOFFELS met vilten en lederen Zolen van *f* 1,10 en hooger; Vilten GEZONDHEIDS-ZOLEN in alle grootten; Gomelastieke OVERSCHOENEN van *f* 2 tot *f* 3,50. — Daar de Goederen tot buitengewoon lage prijzen zullen verkocht worden, vleijen wij ons, onze Magazijnen met een ruim bezoek vereerd te zien. Adres Choorstraat, Wijk D. No. 12, het 2e huis van den Steenweg te Utrecht, en Binnen Bantammerstraat No. 373, te Amsterdam.

NB. Winkeliers en Modisten kunnen bij de menigte op een goed rabat rekenen.

---

(39) *,* Ouders of Voogden, welke voor twee of drie kinderen, eenige uren daags BIJZONDER ONDERWIJS verlangen in de Nederduitsche en Fransche Talen, de Muzijk, enz. wordt daartoe gelegenheid aangeboden, ten huize eener Jufvrouw van de P. G. Adres franco brieven La. T. Bureau Utrechtsche Courant.

STANDBEELD EN GEDENKTEEKEN

VOOR

Z. M. KONING WILLEM II.

Op den dag der Inhuldiging van dit Monument zal door mij worden uitgegeven eene **Pracht-Plaat,** daarvan vervaardigd naar de teekening van den Beeldhouwer GEORGES.

Proefdruk *f* 4.— Gewone druk *f* 3.— Bestellingen worden, van nu af, aangenomen bij alle solide Boekhandelaren in het Rijk.

Utrecht, den 17 November 1853.

P. W. VAN DE WEIJER.

— Lithographisch Etablissement. —

---

(39) *,* Gebr. MULLER, te 's Hertogenbosch, geven uit:

NAGELATEN LEERREDENEN

VAN

J. F. VAN OORDT J. Wz.,

Hoogleeraar te Leijden.

Prijs *f* 3,30 bij, en *f* 3,50 buiten inteekening.

HET BEELD

VAN

J. F. VAN OORDT J. Wz.,

Ridder der Milit. Willemsorde 4.kl., laatst Hoogleeraar in de Godgeleerdheid te Leijden;

geschetst door

H. M. C. VAN OOSTERZEE,

Predikant te Oirschot.

Met Portret. Prijs *f* 2,90.

ANNA MARIA VAN SCHURMAN,

DOOR

Dr. G. D. J. SCHOTEL,

Predikant te Tilburg.

Met Portret en Facsimile. Prijs *f* 4,90

WAARNEMINGEN, gedaan op het Meteorologiscn Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

Nov.	Uren.	Windrigting.	Windkr.	Barom. bij 0°	Ther. F	Afwijk. d. temp.	Vochtigh.	Gev. regen	Aanmerkingen.
15	8	z.	1	756,06	34,5		0.96	0.2	Betrokk.;nevel.
	2	z.	1	56,00	42,8	— 3.2	87	0	Bijna helder.
	10	ono.	1	55,92	39,0		89	0	Zwaar bewolkt.
16	8	ono.	0	55,19	38,1		92	0	Bewolkt.
	2	ono.	0	54,31	39,7	— 2.7	92	0	Betrokken.
	10	nno.	0	54,25	39,9		97	0	Id.

PRIJZEN DER EFFECTEN.

AMSTERDAM 16 Nov. 1853.

OMSCHRIJVING.	volgens de Societ. tot nu des Obligatie-Handels. van	tot	gebl.
NEDERLAND.			
Werekl. Schuld. . . . 2 1/2 pCt.	60 13/16	61	60 1/8
dito dito . . . . . . 3 „	73 1/2	73 5/8	73 1/2
dito dito . . . . . . 4 „	91 15/16	92	92
RUSLAND.			
Oblig. bij *Hope en Comp.* 5 pCt.	103 3/8	103 1/2	103 3/8
Obligat. 1828 en 1829 5 „	101 1/8		
Certificaten 1840 . . . 4 „	88 1/2		
Certificaten bij *Stieglitz* 4 „	87 1/2		
dito Adm. te Lond. 4 1/2 „	95 3/8		
Certific. van Assign. . 6 „	69 1/2		
POLEN.			
Aand. 835, fl. 500 . . . . . *f*	156 1/2	156 3/4	
Obligatien . . . . 4 pCt.	81		
SPANJE.			
Obligatien . . . . 1 „	21 3/16	21 1/4	21 1/4
dito . . . . 3 „	44 5/8		
Binnenl. Schuld . . . 3 „	40 1/8	40 1/4	40 3/16
Bewijzen Coupons	5 5/16		
OOSTENRIJK.			
Oblig. bij *Goll en Co.* 4 pCt.	67		
Oblig. Metaliek . . . . 5 pCt.	75	75 11/16	
dito dito N. . . . . . . 5 „	88 5/8	89 1/8	89 1/8
dito dito . . . . 2 1/2 „	38 13/16		
BELGIE.			
Certificaten . . . . . . 2 1/2 pCt.	49 1/2		
Certific bij *Rotschild* 2 1/2 „	50		
BRAZILIE.			
Geldl. 1824, £ 100 . . 5 pCt.	95		
PORTUGAL.			
Obligatiën . . . . 3 pCt.	36 3/8	36 9/16	36 7/16
Uitgest.	15 1/2		
AMERIKA.			
Peru, Geldleening 1853 4 1/2 pCt.	68 3/4	69 1/4	69
Venez., Oblig. 6 pCt. nu 3 1/2 „	31 3/8	31 1/2	
Mexico, Obl. 1851 £ 100 3 „	22 1/4	22 5/8	
Noord-Amerik Amst. Bank-act.	4	4 1/16	

Utrecht, bij L. E. BOSCH en Comp.

Zitting van den Sted. Raad

Vervolg van Donderdag 27 October 1853.

De Burg. had deze zaak gaarne aan het onderzoek van HH. Curatoren onderworpen gezien, alvorens er over te beslissen. Men zou 't zelfde voorstel kunnen doen voor alle andere stadsscholen en daardoor zeker de zaken niet vereenvoudigen. Er zijn meer rekeningen, die als aanhangsels in de stedelijke worden opgenomen, zoo als van de Aalmoeseniers-kameren de Schutterij. Waarom de som, die door de stad betaald wordt aan de Lat. scholen, niet beschouwd als eene bijdrage? Men bedenke, dat de toepassing van art. 238 zeer bindende gevolgen heeft. Het is slechts eene zaak van vorm, maar daarom juist zag Spr. niet gaarne zoo spoedig een besluit genomen.

De heer *Ackersdijck* ondersteunt het gevoelen van den Voorzitter. Art. 238 der gem.-wet hier ter sprake te brengen meent Spr. minder juist; hij zou de tegenwoordige inrigting der zaak gaarne behouden zien.

De heer *de Vos* zegt, dat het reeds vroeger is gezegd, dat nader onderzoek in deze zaak wenschelijk was. In 't vorig jaar heeft Spr. een amendement voorgesteld van gelijke strekking, als het voorstel der Comm., dat toen op dezelfde gronden is bestreden; hij gelooft, dat zeer zeker de uitgaven voor stedelijke ambtenaren op de begrooting behooren, en zou ze er daarom ook op verlangen.

De Burg. vraagt, of men op de begrooting moet staan, omdat men een stads-traktement ontvangt; dan zouden er zeker nog zeer velen op behooren, die er niet op staan. Wilde men de stelling doorvoeren, het zou uitgestrekte gevolgen hebben, die niet met één oogopslag te overzien zijn. Spr. wenscht daarom, dat de zaak aan de Comm. van financiën worde in overweging gegeven.

De heer *Verloren* geeft eenige inlichtingen omtrent het pensioenfonds en de minervalia, waaruit nader door hem betoogd wordt, dat het voorstel der Comm. minder aannemelijk is.

De heer *Walland*, verdedigt het voorstel; de Comm. heeft zich teregt beroepen op art. 238 der gem.-wet, waar staat, dat met plaatsel. belast. moeten worden gelijk gesteld gelden voor het gebruik van openbare gemeenteinrigtingen. Het schoolgeld wordt betaald voor het genot eener gemeenteinrigting en behoort dus op de begrooting.

De heer *de Vos* zegt, dat hij zich 't vorig jaar bij 't voorstellen van zijn amendement heeft gegrond op art. 203 der gem.-wet, dat duidelijk en stellig spreekt, en dat hij op dien grond ook thans het voorstel der Comm. ondersteunt, maar in geenen deele daarmede de toepasselijkheid van art. 238 der gem.-wet aanneemt. De ontvangsten in deze behooren tot de rubriek van ontvangsten van verschillenden aard.

De heer *Calkoen* wijst hij het ter sprake brengen van art. 238 op de woorden »wat de toepassing van art. 232 — 237 betreft." Hij vraagt, of men het schoolgeld bijv. dan ook bij kon. besl. zou moeten regelen, 't geen zou volgen, als men zich consequent aan 't art. houdt.

De heer *Vrolik* verklaart zich tegen het voorstel der Comm. Wat de stads-tusschenschool betreft, zulk eene inrigting zou om de wisselvalligheid der inkomsten zeer moeijelijk op de begrooting te brengen zijn.

Nadat de sluiting der beraadslagingen over dit punt was bepaald, wordt het voorstel der Comm. met 19 tegen 7 stemmen verworpen. Voor stemden de heeren *Both Hendriksen*, *Hinlopen*, *Jongeneel*, *Walland*, *de Vos*, *Nahuys* en *v. Lier*.

Artt. 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111 en 112 worden achtervolgelijk goedgekeurd.

Op art. 113 stelt de heer *Ackersdijck* voor deze som te vermeerderen met de voordeelen van de bank van leening, welke aan de Aalmoezenierskamer worden uitgekeerd, begroot op *f* 2000; terwijl dezelfde som onder de ontvangsten van de stad zal behooren gebragt te worden. Art. 204 der gem.-wet en het Koninklijk besluit omtrent de banken van leening in dato 31 October 1826 n°. 131 zijn de gronden van dit voorstel. Daargelaten, dat Spr. het beginsel hoogelijk afkeurt, om van banken van leening inrigtingen te maken, die voordeelen afwerpen, kan het niet twijfelachtig zijn of die voordeelen zijn inkomsten van de gemeente. Geen bijzonder persoon mag eene bank oprigten; zij worden uitsluitend door of van wege de plaatselijke besturen gehouden. De winst of 't verlies zijn voor de gemeente. Wanneer het plaatselijk bestuur de bank van leening verpacht met het beding, dat eene zekere som aan een stedelijk armbestuur zal worden uitgekeerd, zoo als hier het geval is, zoo blijft die uitkeering niettemin eene inkomst van de gemeente, doch met eene bepaalde aanwijzing van hare bestemming. Waarom dus die som niet op de begr. gebragt, zooals te Amsterdam, Dordrecht, 's Hage en elders geschiedt? Om de regelmatigheid zou Spr. het wenschen.

De Burg. blijft bij zijne reeds vroeger geuite meening omtrent deze zaak; niet het organiek besluit van 1826 maar een later is hier de maatstaf; daarin zijn voordeelen geconditionneerd ten faveure van de Aalmoezenierskamer; het is als het ware eene schenking aan de Aalmoezenierskamer, en iedere schenking ten voordeele van een armbestuur behoeft toch niet eerst in stads kas te vloeijen; in het onderhavige geval konden de concessionarissen wel eens niet tevreden wezen met eene kwitantie van de stad. De Burg. beschouwt de zaak als niet alleen van vormelijken aard.

De heer *v. d. Heuvel* ondersteunt het gevoelen van den heer *Ackersdijck*; hij herinnert daarbij, dat met Dec. van dit jaar het contract ten einde loopt.

De heer *de Vos* ziet een zelfde beginsel in 't voorstel van den heer *Ackersdijck* als in dat betrekkelijk de lat. school, dat verworpen is. Omdat het contract weldra eindigt, zal Spr. te eerder voor 't voorstel stemmen.

De heer *Nahuys* beweert, dat het contract niet ophoudt, omdat het van het bestuur van het weeshuis afhangt, het te continueren.

Het voorstel van den heer *Ackersdijck* wordt verworpen met 17 tegen 9 stemmen.

Art. 113, 114, 115, 116, 117, 118 en 119 worden achtereenvolgend goedgekeurd.

Art. 120 stelt de heer *v. d. Heuvel* voor te doen aanstaan, tot het laatst, om met zekerheid te kunnen oordeelen, wat kan worden afgelost.

De Burg., en de heeren *Walland* en *Jongeneel* vereenigen zich met dit voorstel, dat wordt aangenomen met 21 tegen 5 stemmen.

Op art. 121 zag de Burg. niet gaarne eene vermindering aangebragt, omdat welligt sommige ambtenaren hun pensioen zullen vragen, waaronder de hoofd-ontvanger.

De heer *v. d. Heuvel* merkt evenwel op, dat van 1844—1852 de pensioenen, die uitbetaald zijn, nimmer hooger zijn geweest dan *f* 4,500. Hij had daarom gedacht dat de door de Comm. voorgestelde som van *f* 5,000 voldoende zoude zijn.

Met 16 tegen 10 stemmen wordt deze post op *f* 5,000 gebragt. Tegen stemden de heeren *Kien*, *Hinlopen*, *v. Ittersum*, *v. d. Heuvel*, *Calkoen*, *Ackersdijck*, *Vrolik*, *Karsten*, *Nahuys* en *v. Dielen*.

Art. 122. 123, 124, 125, 126 en 127 worden achtereenvolgelijk goedgekeurd.

Art. 128 wenscht de heer *Voorduin* te verminderen, omdat op dezen post telken jare een vrij aanmerkelijk batig saldo overblijft, en het hoogere cijfer dus alleen schijnt te strekken, om de begr. op te drijven.

De Burg. meent, dat er in het aanstaande jaar juist waarschijnlijk veel van de inkwartiering zal gevorderd worden; het kamp heeft dit jaar de kosten reeds meerder doen zijn dan gewoonlijk; 't volgend jaar schijnt men een grooter kamp te willen daarstellen en zullen de kosten van inkwartiering hier ter stede zeker daardoor niet verminderen.

Het gevraagde cijfer wordt hierop met 17 tegen 9 stemmen goedgekeurd. Tegen de heeren *Boer*, *Jongeneel*, *Voorduin*, *v. Reede*, *Voswinkel*, *Verloren*, *de Vos*, *v. Asch v. Wijck* en *v. Lier*.

Art. 129, 130 en 131 worden goedgekeurd.

Op art. 132 maakt de heer *Verloren* de opmerking, dat men begrooten moet, wat begroot kan worden; alle arbitraire posten moeten zooveel mogelijk wegvallen. Dit is naar den geest van de wet en zeker in overeenstemming met den wensch, door Ged. Stat. in 't vorige jaar omtrent de concept-begrooting te kennen gegeven. Het voorstel der Comm. omtrent den post van onvoorziene uitgaven zou volgens Spr. zijn in strijd met het juiste denkbeeld eener begrooting en met de meening van Ged. Staten. Spr. wenschte eerst de inkomsten te behandelen, alvorens over dezen post te stemmen.

Over de noodzakelijkheid van dezen post van onvoorzien en de hoegrootheid van denzelven ontstaan vrij uiteenloopende discussiën tusschen den Burg. en de heeren *v. d. Heuvel*, *Schuurman*, *Calkoen*, *Bake*, *v. Reede* en *Walland*, waarvan eenige amendementen het gevolg zijn. De Comm. had voorgesteld de som voor onvoorzien te brengen op *f* 20,900. Dit wordt verworpen met 15 tegen 11 stemmen. Voor stemden de heeren *Kien*, *Both Hendriksen*, *Hinlopen*, *v. Hengst*, *Calkoen*, *Ackersdijck*, *Bake*, *Walland*, *Vrolik*, *v. Dielen* en *v. Cleeff*.

Het amendement van den heer *Bake*, om het onvoorzien te brengen op *f* 19,000, als 10,000 voor gewoon onvoorzien en 9,000 voor 't geen op de fabriekage is bezuinigd, wordt verworpen ook met 15 tegen 11 stemmen. Voor stemden dezelfde heeren, behalve in plaats van den heer *v. Cleeff*, de heer *v. Ittersum*.

Het amendement van den heer *v. d. Heuvel*, om de som te brengen op *f* 15,000 wordt verworpen met 17 tegen 9 stemmen. Voor stemden de heeren *Kien*, *v. Veersen*, *v. Ittersum*, *v. Hengst*, *v. d. Heuvel*, *Calkoen*, *Ackersdijck*, *Vrolik* en *Nahuis*.

Het amendement van den heer *Schuurman* om, den post op *f* 11,900 te brengen wordt eindelijk aangenomen met 15 tegen 11 stemmen. Tegen stemden de heeren *Kien*, *Both Hendriksen*, *Hinlopen*, *Bake*, *Walland*, *de Vos*, *Asch v. Wijck*, *Karsten*, *Nahuis*, *v. Dielen* en *v. Lier*.

Hierop ontstaat eene korte woordenwisseling over een voorstel van den heer *Calkoen*, om onder de posten, die uit hunnen aard verhooging kunnen vereischen, ook te brengen art. 95, welk voorstel wordt aangenomen.

De begrooting van uitgaven is hiermede afgehandeld; die van inkomsten wordt op den volgenden dag bepaald.

Vrijdag, 28 October.

Aan de orde van behandeling is thans het eerste gedeelte der begrooting, bevattende de inkomsten, en wel in de eerste plaats art. 1.

De heer *Voswinkel Dorselen* heeft bij de algemeene discussiën het woord niet gevoerd, omdat hij zich grootendeels kon vereenigen met het gesprokene door de heeren *Verloren* en *Voorduin* en zou zich dus daaraan hebben moeten refereren of in herhaling komen, hetgeen hij te meer noodeloos achtte, omdat hij zijne zienswijze reeds bij vroegere gelegenheden heeft ontwikkeld. Maar het bezwaar, voorleden jaar door hem aangehaald ten opzigte van het saldo als bate van eene vroegere rekening op de begrooting te brengen, mag hij niet onopgemerkt laten voorbijgaan. Spr. weet wel, dat H.H. Gedep. Staten dit als zoodanig hebben goedgevonden, en hierin dus voor alsnog geene verandering te brengen is, evenwel wenschte hij toch de aandacht van het bestuur hierop bepaaldelijk te vestigen. Spr. heeft vroeger reeds aangetoond, dat zoodanige overbrenging van saldo's de begrooting niet alleen voor een ieder niet bevattelijk maakt, maar door combinatie van sommen, namen en jaren eenen onzekeren en welligt ook zeer nadeeligen invloed op de geheele administratie moet uitoefenen. Spr. geeft zijne meening nog uitgebreider door cijfers te kennen, welke hij aan de goedgekeurde rekeningen ontleend heeft, en betoogt het ongeradene, om weer *f* 9000 in uitgaaf op de begrooting te brengen, die voorleden jaar ongebruikt zijn gebleven, zonder die ook als actief te beschouwen; daardoor zou de verhooging der opcenten op de person. belasting onnoodig worden. Spr. gelooft, dat het beter ware, dat het geheele saldo van vorige jaren van de begrooting werd gelaten, dat alleen door bepaalde raadsbesluiten daaraan bestemming gegeven werd, dat voor elk jaar de middelen moesten gevonden worden, om de uitgaven te dekken; batige saldo's konden gebruikt worden voor buitengewone aflossingen, buitengewone werken, *des noods* ter voorkoming van belasting voor gewone uitgaven; kortom, naar Sprs. meening zou het finantieel beheer bij deze verandering voordeel hebben.

De heer *Ackersdijck* beschouwt de zaak anders dan de vorige Spr. Hij meent, dat bij de verantwoording jaarlijks eene misslag begaan wordt, door op rek. onder de ontvangsten te brengen eene som, welke op dat jaar niet behoort. Gelden welke niet beschikbaar waren voor het jaar waarover de verantwoording loopt, behooren niet in de rekening te worden opgenomen. Dit geschiedt evenwel. Het batig slot van het dienstjaar 1852 wordt in deze begrooting van 1854 als ontvang gebragt voor de bekende som van *f* 40,000. Eveneens behoort het batig slot van het dienstjaar 1853, dat ons nu nog onbekend is, op de begrooting van 1855 gebragt te worden. Van dit laatste moest in de rekening van 1854 niets voorkomen. Tot nog toe heeft men op de *begrooting* het voorlaatste batig slot gebragt; maar op de *verantwoording* bovendien het batig slot van het laatste jaar. Dit geeft eene valsche voorstelling; de verantwoording slaat niet op de begrooting; er is eene schijnbare misrekening, juist in den post die volkomen zeker was. De vergelijking tusschen de inkomsten, die voor het jaar konden besteed worden, met de werkelijke uitgaven die gemaakt zijn, vervalt door die ongeschikte bijvoeging. De oorzaak is omdat men de verantwoording over een bepaald dienstjaar verwart met de kasrekening van den ontvanger. Spr. wil zijne opmerking gaarne onderwerpen aan het oordeel van de leden, die meer dan hij gewoon zijn zich practisch met financiën bezig te houden, en hun in overweging geven of het voor de orde en duidelijkheid niet wenschelijk ware, de verantwoording anders in te rigten.

De heer *Voswinkel Dorselen* zegt, dat, wanneer Burg. en Weth. zich bepaald houden aan de begrooting (waartoe bij Spr. trouwens geen de minste vrees bestaat), men dan na aflegging der rekening van 1854 ondanks het tegenwoordig actief, geen gulden meer in kas zal hebben.

De Voorzitter meent, indien hij de zaak wel begrijpt, dat de beide Sprs. het niet eens zijn. Spr. had reeds vroeger wel eens gedacht of het niet

wenschelijk zou zijn, dat men de saldo's in eene reserve kas deponeerde, en dat men uit die kas dan zooveel ligtte, als men voor buitengewone zaken noodig had. Doch dit denkbeeld schijnt in den Raad niet algemeen gedeeld te worden, en komt ook niet overeen met de bestaande voorschriften. Intusschen kan men niet over een saldo beschikken, dan wanneer men dat saldo kent, en kan dus niet voldaan worden aan een door den heer *Voswinkel* geopperd denkbeeld, om het saldo van 1853 op de begr. van 1854 te brengen. Zoo is het ook met de ƒ 9000, welke voor opbouw en vernieuwing van stedelijke gebouwen op de begr. van het loopende jaar voorkomen. Al was het nu, dat die niet voor het bepaalde doel werden gebezigd, en dus werden bespaard, dan is het nog onzeker welk slot de rek. van het loopende dienstjaar zal opleveren, zoodat men moet aannemen, dat men ook over die gelden nog niet zal kunnen beschikken. De loopende dienst moet eerst met zijne lusten en lasten bekend zijn. Spr. gelooft, dat het welligt niet ondoelmatig zou zijn eene reservekas daar te stellen; men kan die gelden dan later bezigen voor aflossingen, buitengew. werken, en alzoo zou men kunnen komen tot het denkbeeld dat elk jaar zich zelf dekke.

Het heeft herhaaldelijk de aandacht van den heer *Voorduin* getrokken, dat men zulke groote sommen renteloos liet leggen, en hij meende dat men die sommen meer vruchtbaar moest maken. Met leedwezen had hij echter gezien, dat in eene andere vergad. een dergelijk plan was aangenomen, doch dat de regering het had verworpen. Intusschen is het eene waarheid, zegt Spr., dat er ƒ 100,000 vast ligt, een gedeelte in de rek. van het loopende, het andere gedeelte in die van het vorige jaar. Spr. gelooft, dat deze zwarigheid eenig en alleen opgelost wordt in het onderscheid dat men maken moet tusschen kapitaal en inkomsten. Door de vruchten moeten de lasten ieder jaar bestreden worden. Wat daarvan afgezonderd is, of liever, wat van vroegere jaren over is, moet hiermede niet verward worden. Intusschen heeft Spr. het denkbeeld bij zich zelve geopperd, of het niet mogelijk kon zijn, om die ƒ 100,000 b. v. in twee deelen te splitsen, om een deel, of de helft, of een grooter deel, tot eene vlottende kas te bezigen en het overige deel nu voor schulddelging aan te wenden. Het is van het hoogste belang, zegt Spr., dat op de posten niets af te dingen valt, dan zal de begr. meer waar zijn, en het min of meer valsche denkbeeld wat nu uit de zaak voortvloeit wegvallen.

De heer *Voswinkel Dorselen* rekent zich verpligt nog zijne bedoeling nader te doen kennen, omtrent de ƒ 9000 voor buitengewone werken. Op de begrooting van 1853 is in uitgaaf gebragt ƒ 9000 tot verbouwing der huizen op de Ganzenmarkt, daaraan is geen gevolg gegeven, ergo blijft die som over 1853 beschikbaar. Nu brengt men weer ƒ 9000 onder die post. Is het nu niet zonneklaar, dat men dan toch ook verpligt is, om de beschikbaar gebleven ƒ 9000 in 1853 weer in ontvangst te brengen?

De Voorz. heeft er geen bezwaar in dat men dezen post op de uitgaven en ontvangsten brenge, maar is tegen het denkbeeld om die som alleen op ééne van deze wijzen te doen voorkomen.

De heer *Ackersdijck* komt terug op de onjuiste verantwoording, volgens zijne meening; hij heeft de rek. van 1852 voor zich. Voor dat jaar was het saldo van 1850, ten bedrage van ƒ 63,000, beschikbaar; en in de verantwoording staat ƒ 111,000, dus ƒ 48,000 misrekend. Spr. vraagt, of men dan meer heeft ontvangen? Neen, want de rek. was afgesloten. Doch men heeft er aan toegevoegd het saldo van 1851, hetgeen met het jaar 1852 in geen betrekking stond, en niet vóór 1853 beschikbaar werd. Men moet niet vragen wat is er in de kas gekomen, maar wat is er ontvangen voor het dienstjaar, waarover de verantwoording loopt, en dan blijkt het ten duidelijkste, dat er telken jare eene misrekening begaan is. Wat nu door den heer *Vosw. Dors.* is gezegd, daarmede kan Spr. zich zeer goed vereenigen, mits men bedacht zij, dat men eene som van ƒ 9000 welke men in 1853 niet heeft besteed, wel op de begrooting van 1855 maar niet op de begr. van 1854 kan overbrengen. Dit is bij de wet verboden, en meer nog bij eene goede regeling van zaken. Of die som zal overblijven blijkt eerst uit de op te maken rek., na de eerste 6 maanden van het volgende jaar. Het bestuur sluit niet af met ult. Dec., daarom moet men altijd een jaar overspringen; eene andere regeling is onmogelijk.

De heer *Verloren* zegt, dat deze aangehaalde kwestie niet nieuw is; in den ouden Raad is zij reeds dikmaals het onderwerp van ernstige discussien geweest. Na rijp overleg heeft men toen geen ander middel kunnen vinden dan om eene reservekas daar te stellen. Onder Burg. *v. Asch v. Wijck* is bepaaldelijk over dat punt een ontwerp gemaakt, dat aan den Raad is voorgelegen en later als besluit is aangenomen. Niets is regelmatiger, zegt Spr., dan dat elk jaar de uitgaven door de ontvangsten worden gedekt. Wat dan bespaard is, moet in reserve blijven, ten einde een middel te vinden, om als er iets buitengewoons voorkomt, dat dit daaruit kan gevonden worden, en zoodanig kan men dat kapitaal productief maken. Het eenige bezwaar hiertegen is, dat deze zaak moeijelijk is overeen te brengen met de regelen, welke de gem.-wet voorschrijft. Vroeger heeft men het overschot belegd in schuldbrieven op het syndicaat, en dat was geen gewaagd stuk, want de wet op het syndicaat gaf de vrijheid hiertoe, daardoor heeft de stad $\frac{1}{3}$ geprofiteerd. Zoo nu de weg openstaat tot het inkoopen van obligatien op de stad zelve, dan kan dat zeker nooit tot schade leiden. Wanneer men b. v. obligatien tracht in te koopen voor het Geboow van Kunsten en Wetenschappen of aandeelen in de negotiatien tot aanbouw van huizen of andere dergelijke, dan kan zulk een kapitaal binnen weinige jaren worden afgelost. Spr. vraagt dus, of het niet in overeenstemming met de gem.-wet kon worden gebragt, eene dergelijke reserve-kas daar te stellen. Zonder deze toch ziet Spr. geene oplossing van de onderhavige kwestie.

De heer *v. d. Heuvel* beschouwt, dat het plan van den heer *Ackersdijck* een groot bezwaar heeft. Wordt daaraan gehoor gegeven, dan zou men eerst een jaar later over een saldo kunnen beschikken. — Ten opzigte der laatste opmerking van den heer *Verloren* moet Spr. opmerken, dat anderen veel bij het syndicaat hebben verloren, b. v. de spaarbank. Beter acht Spr. het dus, dat men van het saldo eigene fondsen inkocht.

De Voorz. zegt, dat deze kwestie op dit oogenblik toch niet kan worden beslecht; men heeft eens van gedachten gewisseld; maar men vergete niet, dat men aan een voorschrift gebonden is. — Dit moet Spr. nog aanmerken, dat als men het batig saldo van vroegere diensten, reeds dit jaar, niet verlangt te gebruiken voor als eene inkomst voor de volgende dienst, men voor 1854 eene som van ƒ 40,000 zal te kort komen. Daarom is bij Burg. en Weth. het denkbeeld ontstaan, om liever de begr. op eene ruimere schaal te brengen, opdat het saldo van vroegere diensten (die som van ƒ 40,090) niet geheel wegvloeije door de *gewone* uitgaven. Op die wijze wordt *facto*, gedeeltelijk althans, hetzelfde doel bereikt, als door dat saldo in eene reservekas te storten.

Art. 1 en 2 worden goedgekeurd.

Ten opzigte art. 3 wordt door den Voorzitter opgemerkt, dat thans over deze zaak 4 denkbeelden zijn geopperd. 1° dat van Burg. en Weth., om de opcenten tot het hoogste punt te brengen, 2° dat der Comm., om de opcenten op 4-20 te brengen, 3° om de zaak voor 1854 te laten zoo als ze dit jaar is, en 4° om het cijfer van dit jaar voor 1854 nog te reduceren.

De heer *Verloren* stelt als amendement voor, om het derde denkbeeld aan te nemen, en alzoo de opcenten te bepalen van 3-15, zoo als dezelve bij de voorgaande begrooting zijn gesteld geweest.

De heer *Voorduin* herinnert den Raad, dat hij bij het begin dezer discussiën zijn voornemen heeft te kennen gegeven, om een voorstel te doen, de opcenten op het personeel voor 1854 te bepalen op 2-10, zoodat dan op de begr. de som hiervoor had kunnen worden teruggebragt op ƒ 17,500. Nu echter de, in verband met dit voornemen, door hem voorgestelde bezuinigingen op verschillende posten van uitgaven, niet zijn aangenomen, ziet hij zich, tot zijn leedwezen, verpligt, van zijn voorstel af te zien.

De heer *Voswinkel Dorselen* ondersteunt het voorstel van den heer *Verloren*. Deze post was Spr. na de hoofdstukken voor fabrikage het minst welgevallig voorgekomen. Hij gelooft dat men thans niet tot het hoogste cijfer der pers. belasting moet komen, wanneer men niet aan den anderen kant de regten op de consumptieve middelen te gelijk vermindert. Spr. laat het voor 't oogenblik in het midden, of de burgerij meer gebaat is, door de opheffing van de accijnsen, of het niet-verhoogen der pers. belasting, maar dit staat bij hem in de gegeven omstandigheid vast, dat, wanneer men de opcenten wil opvoeren, daarentegen andere belasting moet worden afgeschaft. Spr. gelooft wel, dat wanneer van wege de hooge regering geen voorstel aan de wetgevende magt wordt gedaan om den termijn bij gemeente-wet bepaald, tot wijziging van belasting te verlengen, men zich den tijd ten nutte moet maken, deze zaak voortebereiden, maar dit diende dan ook te geschieden overeenkomstig de bestaande bepalingen. Spr. wil zijn gevoelen niet verhelen, dat zijn inziens de meerdere verhooging op de pers. belasting onwillekeurig op de mindere klasse moet drukken, en wanneer er sprake was van een systeem, dan zoude hij zich ten eenemale verklaren tegen elke belasting, welke ook als rijksbelasting geheven wierd.

De Voorzitter gelooft, dat het beter is, dat men nu doet, wat men toch later zal *moeten* doen. De maatregel werkt toch eerst in de helft van het volgende jaar. Wanneer de wet niet veranderd wordt, dan moet men komen tot het hoogste cijfer voor het personeel, want voor en aleer men belastingen heft op voorwerpen van verbruik, moeten volgens de gemeente-wet de opcenten op de personele belasting tot het maximum zijn opgevoerd. Of men nu die verhooging een half jaar vroeger of later betaalt, is weinig van belang. Heeft die opvoering eenmaal plaats gehad en is men daarbij tevens tot zekerheid gekomen omtrent de inkomsten, gelijk b. v. het collectief zegel, die men in het vervolg zal moeten verliezen, dan kan het nader een punt van overweging uitmaken, in hoever de mogelijkheid bestaat om sommige voorwerpen van verbruik minder te belasten. Spr. moet nog opmerken, dat, wanneer men de belast. op het personeel houdt, zoo als ze nu is, en eene buitengewone aflossing verlangt, men dan ƒ 2000 te kort komt, juist de som welke de Willemsbrug opbrengt.

De heer *Schuurman* zegt, dat hij juist in verband met deze zaak gisteren voorgesteld heeft de post voor onvoorz. uitgaven met ƒ 9000 te verminderen, dat dan ook de post voor de Willemsbrug zou kunnen vervallen door het niet doen eener buitengewone aflossing van ƒ 2000, welke som anders daartoe van zelve zal overschieten; die aflossing komt Spr. niet der moeite waard voor, jaarlijks wordt reeds $\frac{1}{12}$ gedeelte der begrooting aan aflossingen besteed en dit acht Spr. in gewone tijden voldoende.

De heer *Jongeneel* zegt, voor hij zijne stem over dit artikel uitbrengt hij als lid der Comm. van de begrooting van den Voorzitter wenschte te vernemen of het amendement van den heer *Verloren*, om de opcenten van 3 tot 15, in plaats van 4 tot 20 te brengen, in overeenstemming is met de goedgekeurde uitgaven. Mogt dit het geval zijn, dan zal hij vóór het voorstel van gemelden heer stemmen.

De Voorzitter herhaalt, dat, wanneer men de afschaffing van de bruggelden en buiteng. aflossing wil, er ƒ 2000 zou te kort zijn, om te voldoen aan het voorstel van den heer *Verloren*.

De heer *v. d. Heuvel* vindt eene aflossing van schuld zeer wenschelijk. Hij meent echter dat men uit het in de Mem. van Toel. opgegeven cijfer van die schuld ligt een te hoog denkbeeld van dezelve zoude maken, want er zijn veel 2¼, 2½, 2¾ en 3 pCt. bij. Spr. gelooft dat de schuld van deze stad gelukkig aan het afnemen is, en in de laatste jaren is er niets bijgekomen.

De Voorzitter moet bekennen, dat er veel schuld is afgelost; maar juist omdat men anders geraamd heeft dan men nu wil, omdat men gezorgd heeft, dat de saldo's van vroegere diensten niet weg zijn gesmolten in de gewone uitgaven. Hij vreest echter, dat men spoedig nieuwe schulden zal moeten maken, daar de saldo's telken jare verminderen en er dus niets voor buitengewone zaken overblijft.

In omvraag wordt het voorstel van den heer *Verloren* met 13 tegen 9 stemmen aangenomen. Tegen de heeren *Hinlopen*, *Both Hendriksen*, *v. Ittersum*, *Calkoen*, *v. Dielen*, *Ackersdijck*, *Bake*, *Karsten* en *Kien*.

Deze post zal nu op de begr. uitgetrokken worden op ƒ 26,633,74½.

Art. 4—10 goedgekeurd.

Omtrent art. 11 wordt door den heer *de Vos* herinnerd, dat hij het vorige jaar op dit en de volgende artt. van afd. 4 eenige opmerkingen in het midden heeft gebragt. Spr. herhaalt daarom zijn voorstel, om de posten vermeld onder litt. *a*, *b*, *c* van art. 11, art. 12, litt. *b* en *c* van art. 13 en litt. *f* van art. 14 van deze afd. af te nemen, als niet behoorende tot zoodanige inkomsten bedoeld in art. 238 van de gem.-wet, en ze te brengen onder hoofdst. III, handelende over inkomsten, spruitende uit voorwerpen, in eigendom aan de gemeente behoorende.

Over dit voorstel, voorleden jaar reeds behandeld, worden ook ditmaal weder langdurige discussiën gehouden, waaraan de heeren *Verloren*, *Ackersdijck*, *Voorduin* en de Voorzitter deel nemen.

In omvraag wordt daarna het voorstel van den heer *de Vos* met 18 tegen 5 stemmen verworpen. Vóór de heeren *de Vos*, *v. Reede*, *Voorduin*, *Voswinkel Dorselen* en *v. Lier*. Dus zal men zich even als ten vorige jare bij de toen aangenomen reserve bij het opzenden der begrooting bepalen.

Omtrent art. 13 vindt de heer *v. d. Heuvel* er nog al bezwaar in om litter *i*, marktgelden der varkenmarkt op 0 uittetrekken.

De Voorzitter zegt, dat ten opzigte van deze zaak de vraag is gerezen, of het na de afschaffing van den accijns niet wenschelijk blijft, het varkensvleesch aan eene keuring te onderwerpen. De zaak is aanhangig, en, wordt de keuring behouden, dan zal zij niets opleveren, maar integendeel eenige kosten vereischen. De varkensschouwer is ongezind, de vroeger door hem betaalde retributie te voldoen, omdat hij niets ontvangt.

Art. 14. De Comm. stelt voor om lit. *d*. bruggelden voor de Willemsbrug niet *voor Memorie*, maar op ƒ 2000 uit te trekken zoo als vorige jaren.

De heer *v. d. Heuvel* licht het voorstel der Comm. nader toe. Spr. kan voor zich die belasting niet zoo afkeuren, en meent dat men hierbij niet uit het oog moet verliezen dat die brug in de plaats is gekomen voor een ellendig overhaalschuitje, waarvoor men ook een ¼ cent voor het overvaren moest betalen. De Regering heeft daarop ten gemakke der ingezetenen op die plaats eene brug gemaakt, en voor hetzelfde geld had men dus een veel gemakkelijker overtogt, terwijl men er nog dat mede won, dat er nu ook rijtuigen kunnen passeren. De omstandigheden hebben nu wel medegewerkt, dat die brug meer is gebruikt, doch dit neemt niet weg dat het altijd eene hulpbrug is. Spreker betoogt daarna, dat de onkosten van die brug nog op lange na niet zijn vergoed. Hij wijst verder op andere, zelfs groote steden b. v. Londen, Parijs, Lyon, waar ook dergelijke gelden op sommige bruggen moeten betaald worden. Spr. zoude echter verlangen dat de opbrengst verpacht werd.

De Voorzitter is het in sommige opzigten met den heer *v. d. Heuvel* eens. Hij houdt het niet voor

twijfelachtig, dat die brug veel meer gekost heeft dan zij tot dusverre opbragt; maar hij voor zich wenscht hier het stelsel van vergoeding niet zoo streng te zien toegepast. De brug is vooral ook aangelegd om een gemakkelijk verkeer tusschen den spoorweg en het middelpunt der stad daartestellen. Voor dat verkeer, dat na de voltooijing van den Rotterdamschen spoorweg zeker grooter zal worden, is de heffing van bruggeld een bezwaar; ook voor de vele werklieden, die aan den spoorweg bezig zijn. Uit dat oogpunt acht hij de afschaffing der heffing eene wenschelijke zaak. Hij is tot die beschouwing echter geenszins geleid door het request van sommige welgezeten bewoners der stad, die vroeger door het aanleggen der brug zeer zijn gebaat, en nu tot zijn leedwezen van de komst des Konings hebben gebruik gemaakt om eene zaak van zuiver eigenbelang te verkrijgen.

De heer *Bake* spreekt ook voor de afschaffing. Wat door den heer *v. d. Heuvel* is aangevoerd omtrent groote steden waarin bruggelden worden betaald, moet hij opmerken dat die betaling alleen gevorderd wordt van bruggen die door particuliere ondernemingen zijn daargesteld. Of de aangehaalde bruggen van *Lyon*, op welke tol betaald wordt, ook aan bijzondere personen behooren is den Spr. onbekend, maar in Londen is geene enkele brug, welke aan de stad behoort, waarop men tol moet betalen.

De heer *Jongeneel* wenscht over dit art. ook zijn gevoelen te uiten. Meer dan iemand gelooft Spr., als bewoner eener buitenwijk, bevoegd te zijn, om over brug en poortgelden te oordeelen, en hij aarzelt dan ook niet te verklaren, dat deze de onaangenaamste soort van belastingen zijn, welke er kunnen worden geheven, daar men ze niet brengen kan onder de drukkende maar wel onder de belemmerende, en zulke belastingen bovendien altijd eenzijdig worden gedragen, de tijd er van raakt voorbij en moet de Regering zich gewennen ruimer blikken te slaan en de eischen dezer eeuw te begrijpen. Het gevoelen der vorige Sprs. waarderende, dat de buitenbewoners reeds veel gewonnen hebben, dat zij over eenen brug mogen wandelen, terwijl zij zich vroeger met een overhaalschuitje moesten behelpen, vermeent hij toch wel in bedenking te mogen geven, dat de toestand van dat gedeelte der stad geheel is veranderd. Het is geen brugje enkel voor voetgangers en bewoners der nabijheid, men kan het eene brug van den eersten rang noemen, zoo wel door hare ligging als door haar verband met de spoorweglinie; voor den vreemdeling toch is het eene magere troost, wanneer hem geld wordt afgevraagd, omdat de historische overlevering vroeger van een schuitje ter overhaling gewaagde; en gesteld, dat men het beginsel kon volhouden de bewoners der buitenwijken, door vorengemelde historische herinnering geen regt hebben, om van het bruggeld verschoond te worden, zoude men dan niet met evenveel regt het hooger cijfer door den Raad ter verlichting van de Maliebaan hebben kunnen weigeren met te beweren dat de bewoners dier buitenwijk *gewend* waren in het duister te verkeeren? Spr. was het zeer aangenaam door zijne stem te kunnen toebrengen, om die toestand te doen ophouden en de bewoners in het licht te doen wandelen; eenmaal hoopt hij, dat alle bewoners der buitenwijken in dat voorregt zullen deelen, doch evenzeer, dat de Raad nu zal overgaan tot het afschaffen van het zoo onaangename en belemmerende bruggeld van de Willemsbrug.

De heer *Voorduin* had gemeend, mede te moeten werken om die bruggelden weder op de begr. uit te trekken. Nu echter tot de vermindering van lasten niet kan gekomen worden, zoo als hij dit had gewenscht, vindt hij er geen bezwaar in, om tegen het voorstel der Comm. te stemmen.

De heer *van Dielen* zegt, dat de bedoeling der Comm. niet is, om die post voor goed, maar alleen voor dit jaar op de begr. te brengen.

De heer *Ackersdijck* zal nog slechts een enkel punt herinneren. De heer *v. d. Heuvel* heeft dat bruggeld eene wettige belasting genoemd. Dat heeft Spr. nooit betwist. Alleen heeft hij opgemerkt, dat alle bruggen geheel gelijksoortig zijn. Het zijn allen toegangen tot de stad. Waarom, vraagt Spr. heeft men de poortgelden afgeschaft? Als de stad nu eene nieuwe poort liet bouwen, zou men daarvan toch geen poortgeld kunnen vorderen? Hetzelfde is toepasselijk op deze brug. Wat het voordeel betreft: men moet niet vergeten, dat daarvan de onkosten van de ontvangst dier gelden afgetrokken moet worden.

De Voorzitter zegt, dat men zich niet moet voorstellen, dat door de afschaffing dier bruggelden de uitgaven kunnen worden bespaard van een commies, die thans de halve centen ontvangt. Integendeel, er zullen waarschijnlijk meerdere kosten worden veroorzaakt, doordien er meerdere surveillance zal noodig zijn, want des nachts zal nu deze ingang naar de stad ook moeten openstaan.

De heer *v. d. Heuvel* meent, dat er dan ook nog een brugman zal moeten aangesteld worden, om de brug voor de passerende schuiten en schepen op te halen.

In omvraag wordt het voorstel der Comm. met 15 tegen 8 stemmen verworpen. Vóór stemden de heeren *Verloren*, *v. Dielen*, *v. Reede*. *v. Asch v. Wijck*, *Nahuys*, *v. d. Heuvel*, *Both Hendriksen* en *Walland*.

De Voorzitter brengt bij deze gelegenheid thans een concept-besluit ter tafel, inhoudende, dat de heffing van bruggelden op de Willemsbrug met 1° Januarij 1854 zal ophouden. — Dit besluit wordt goedgekeurd, en wordt besloten hetzelve aan de hoogere goedkeuring te onderwerpen.

Art. 15. De Voorzitter geeft zijn voornemen te kennen, om naar aanleiding van de opmerking der Comm., om deze zaak te onderzoeken, vooral in verband met de gem.-wet en de geldelijke uitkeering aan de kerken in eene volgende vergad. een voorstel te doen om eene Comm. van onderzoek in dezen te benoemen.

Art. 16 en 17 goedgekeurd.

Art. 18. De Comm. stelt voor, om art. 36 te splitsen, en een gedeelte er van op art. 18 over te brengen, als meer eigenaardig daaronder behoorende. Ten gevolge van dien wenscht de Comm. het cijfer van dat art. op *f* 540 te brengen. — Dit voorstel veroorzaakt eene korte woordenwisseling, welke ten gevolge heeft, dat de Comm. er niet aan blijft hechten.

Art. 18 en 19 blijven dus onveranderd.

Op art. 20 maakt de heer *Schuurman* de opmerking, dat hij gedurende de discussien van het geachte lid de heer *Verloren* verneemt dat de stad aandeelen heeft in het gebouw van Kunsten en Wetenschappen, hetgeen hem tot dusverre onbekend was, en hoezeer die aandeelen nog wel geen dividend hebben afgeworpen, zoo had hij gemeend die toch op de begrooting dienden te worden vermeld.

De Voorzitter zegt, dat het Gebouw tot dusver geen dividenden heeft verschaft.

De heer *Schuurman* zegt, dat er voordeelen van kunnen worden afgeworpen en daarvoor wenscht hij de post *pro memorie* te zien uitgetrokken, doch wil voor dit jaar daarop niet aandringen.

De Voorzitter zegt, dat hij liever zou wenschen dat de Comm. van financiën daarover vooraf wierd geraadpleegd.

De heer *v. d. Heuvel* meent ook, dat de stad eigenaresse is van een groot aantal der aandeelen in de negotiatien tot aanbouw van de huizen op de van Wijckskade. Daarvoor zou dan ook eene post *pro memorie* dienen uitgetrokken te worden. — Spr. vraagt, of het geen tijd wordt, dat de stad zich van enkele dezer perceelen ontdoe.

De Voorzitter gelooft, dat het welligt wenschelijk zou zijn, dat de stad zich, voor zoo verre zij eigendom in deze huizen heeft, er zich van tracht te ontdoen.

De heer *Voswinkel Dorselen* deelt ook het denkbeeld, om de aandeelen in het gebouw van Kunsten en Wetenschappen op de begr. te brengen, althans het daaruit te spruiten voordeel. Immers hebben prov. Staten laatstelijk bepaald, dat de *f* 2000 welke vroeger gebezigd waren tot verfraaijing, nu dienen moesten om elk onafgelost aandeel 1½ te verzekeren, dat mitsdien de stad op minstens *f* 375 's jaars mogt aanspraak maken. Wat de huizen op de van Wijckskade aangaat, meent Spr., dat het zaak ware dezelve te verkoopen, de opbrengst te gebruiken tot afbetaling der nog bestaande aandeelen, om zich geene verdere opofferingen meer te getroosten. Het komt Spr. voor, dat die panden voor de stad nooit geen rente zullen opbrengen, waarom dan nog *f* 60000 afgelost? hetgeen Spr. als een bepaald verlies beschouwt.

Bij art. 21 wordt door den heer *Verloren* gevraagd, of het niet beter ware, om het land, 't welk achter de algemeene begraafplaats gelegen is, voor een langen tijd te verhuren, daar het algemeen bekend is, dat, wanneer warmoesierslanden voor korten tijd verhuurd worden, dezelve zoodanig worden uitgeput, dat de pachtprijs van jaar tot jaar lager wordt en Spr. vermeent, dat hieraan moet worden toegeschreven, dat die pachten bij de begrooting tot mindere sommen worden voorgesteld.

De Voorzitter meent dat het beter ware dat land beschikbaar te behouden, daar het tot verschillende doeleinden met der tijd nuttig kon worden aangewend.

De heer *v. d. Heuvel* heeft wel gezien, dat het gebouw van de Waag beneden is verhuurd, maar niet dat men van het bovenste gedeelte eenig geldelijk voordeel heeft.

De Voorzitter zegt, dat dit bovenste gedeelte hoogst nuttig wordt aangewend, daar het nu en dan door belangrijke vereenigingen wordt gebruikt. Bovendien zullen die lokalen hoogst noodig zijn, zoodra tot eene verbouwing der gebouwen aan de Ganzenmarkt zal worden overgegaan. Het is ook wenschelijk, dat een stedelijk bestuur over eenige lokalen kunne beschikken.

Art. 21—26 goedgekeurd.

Art. 27. De Comm. stelt voor, om deze retributie van het Rijk voor doortrekkende militairen te brengen op *f* 1350. — Dit wordt goedgekeurd.

Art. 28—32 goedgekeurd.

Art. 33. De Comm. vraagt, of het niet doelmatig ware het stads erfhuiskantoor af te schaffen.

De Voorzitter zegt, dat dit punt ook in den vorigen Raad is besproken, en toen door eene Comm. rijpelijk is onderzocht. Ten gevolge van dien is toen besloten, dat het kantoor niet af te schaffen. Niets belet echter om de zaak nogmaals in overweging te nemen.

Art. 33—36 goedgekeurd.

Art. 37 blijft aanstaan tot na de behandeling der andere onafgedane artt., om het daarna naar gelang der uitkomsten te verhoogen.

Nu blijft nog overig de regularisatie van art. 60. *a*. Ten gevolge van het veranderde cijfer voor de opcenten op de person. belasting wordt dit cijfer gebragt op *f* 1100.

Thans wordt in discussie gebragt de concept-begrooting voor de schutterij. De conclusie der Comm. van onderzoek luidt, om deze begr. goed te keuren. — Dienovereenkomstig wordt besloten, en zal de goedkeuring van Gedep. Staten hierop worden gevraagd.

De Voorzitter stelt thans aan de orde van behandeling het rapport der Comm. op het adres van het Israël. kerkbestuur, om verhoogde subsidie. — De conclusie van het rapport is afwijzend.

De heer *v. Lier* vermeent met alle kracht tegen de conclusie van het rapport der Comm. te moeten opkomen. Als lid van het rekwestrerend bestuur, is Spr. met de behoeften van nabij bekend en heeft hij de overtuiging, dat de drangredenen, ten rekweste aangevoerd, in geenen deele overdreven zijn. Sedert vele jaren heeft het kerkbestuur belangrijke bijdragen ten behoeve van het armwezen gedaan, zóó zelfs, dat daardoor alle kassen zijn uitgeput; die staat van zaken kan niet langer voortduren, en men heeft alzoo tot het vragen eener verhoogde subsidie moeten besluiten. Spr. doet opmerken, dat de armen van de Israël. geloofsbelijdenis van vele hulpmiddelen zijn verstoken, waarin die van andere godsd. gezindheden kunnen deelen. Men denke slechts aan ééne zaak, om geene meerdere thans op te noemen, te weten de spijs-uitdeeling, waarvan de Israël. armen, om redenen van religieusen aard, geen genot kunnen hebben. Spr. mag dus wel vertrouwen, dat de Raad het zóó billijke verzoek, in het belang van vele behoeftige medemenschen, zal inwilligen.

In omvraag wordt de conclusie van het rapport met 19 tegen 1 stem aangenomen. Tegen de heer *v. Lier*.

Nadat besloten is, wegens de geringheid der beschikbare gelden dit jaar geene buitengewone aflossing te doen plaats hebben, wordt de begr. met 19 tegen 2 stemmen aangenomen. Tegen de heeren *v. B. Calkoen* en *v. Dielen*. — Deze begr. zal ter bekrachtiging gezonden worden aan Gedep. Staten dezer provincie. En worden Burg. en Weth. gemagtigd om de begrooting te doen sluiten en, zoo noodig, tot dat einde den post voor onvoorziene uitgaven eenigermate te verhoogen.

De heer *Boer* brengt nu zijn voorstel ter afschaffing van de kermis voor het jaar 1854 ter tafel. Het heeft de strekking, om te onderzoeken, of eene algeheele dan wel tijdelijke afschaffing wenschelijk zij. Nadat dit voorstel de noodige ondersteuning heeft bekomen, wordt besloten den voorsteller in eene volgende vergad. te vergunnen zijn voorstel verder toe te lichten.

Daarop wordt deze vergad. gesloten.

Donderdag 10 November.

Tegenwoordig zijn 21 leden. Afwezig de heeren *v. Reede*, *v. Asch v. Wijck*, *Voswinkel Dorselen*, *Karsten*, *Nahuys*, *Schuller* en *Verloren*.

Ingekomen een schrijven van den heer *Schuller tot Peursum*, inhoudende, dat hij wegens hoogst noodzakelijke bezigheden deze vergad. niet kan bijwonen.

De Voorzitter berigt, dat hij deze buitengewone vergad. heeft belegd, om den Raad volledig kennis te doen dragen van eene gevoerde correspondentie betreffende de heffing van sluisgelden aan de Weerd- en Vreeswijksche sluizen.

Is ingekomen een rekwest van den heer *J. L. H. van Dam*, hoofd-ontvanger der sted. belastingen, waarin deze den Raad verzoekt, om reden zijner langdurige diensten, daar hij van 1812 in dat vak van administratie is bezig geweest, en tevens uithoofde zijner ligchamelijke ongesteldheid, om een eervol ontslag onder toekenning van eenig pensioen. — Burg. en Weths. zullen deze zaak met de Comm. van financiën nader overwegen.

In verband met dit rekwest is ingekomen een rekwest van den heer *A. W. N. van Straaten*, met verzoek, om bij de vervulling van de door het gevraagde ontslag van den heer *v. Dam* als sted. ontv. te ontstane vacature in aanmerking te komen. — Ter secretarie.

Zijn ingekomen twee rekwesten van de heeren *de Wildt* en *Hessing* houdende verzoek om in aanmerking te komen bij de eventuele benoeming van een stads vroedmeester. — Ter secretarie.

Is ontvangen eene goedkeuring van gedep. Staten op het raadsbesluit tot af- en overschrijving van eene post van *f* 1000 van art. 91 op 94 der begrooting van 1853.

De Voorzitter herinnert, dat bij de vorige zitting is gesproken om de aangelegenheid der begrafenisregten te onderzoeken in verband met de gem.-wet en tevens met de vraag, of de stad verpligt is tot de jaarlijksche uitkeering aan de kerkbesturen wegens het ophouden van het begraven in de kerken. Spr. stelt voor eene Comm. van onderzoek in deze te benoemen. — Dienovereenkomstig wordt besloten, en worden mitsdien tot leden dier Comm. benoemd de heeren *v. Beeck Calkoen*, *Schuller*, *Voswinkel Dorselen*, *Voorduin* en *Boer*.

Thans wordt de correspondentie nopens de heffing

der sluisgelden ter tafel gebragt. Na de lezing eener mededeeling van Burg. en Weth., dienende ten geleide dier stukken, wordt besloten deze zaak in eene vergad. met gesloten deuren te behandelen.

Wordt in behandeling genomen eene voordragt van Burg. en Weth. om de invordering van sluisgelden te Vreeswijk, te rekenen met 1 Jan. 1854, voor een tijd lang bij gaardering te doen plaats hebben. — Wordt conform besloten.

Daarna worden Burg. en Weths. gemagtigd, om volgens de door hen voorgedragen condition, over te gaan tot het verpachten van de sluisgelden aan de Nieuwersluis.

Is ingekomen eene missive van Regenten van de Aalmoesenierskamer bevattende een voorstel van twee kandidaten ter vervulling van de opengevallen betrekking van stads heelmeester door het vertrek van den heer *D. Soeterik*. De voorgestelden zijn de heeren *J. A. van Dugteren* en *J. R. Seilberger*.

Er wordt dadelijk overgegaan tot deze benoeming. — Tot stemopnemers worden uitgenoodigd de heeren *M. v. Cleeff*, *v. Veersen*, *v. Lier* en *Boer*. — Bij de eerste stemming bekomt de heer *v. Dugteren* 21 stemmen. — Van deze benoeming zal zoowel aan het Bestuur der Aalmoesenierskamer als aan den benoemde kennis worden gegeven.

De openbare zitting wordt daarna veranderd in eene met gesloten deuren.

Zitting van Prov. Staten van Utrecht

van Dingsdag 1 November.

Tegenwoordig zijn 39 leden. Afwezig de heer *v. Hoytema.*

Z. Ex. de Commis. des Konings opent deze zitting in naam des Konings met eene korte toespraak, waarin hij ook in het bijzonder wijst op de eer welke Z. M. de Koning deze stad, dit gewest heeft aangedaan door beide met HD. tegenwoordigheid te vereeren.

Zijn ingekomen de geloofsbrieven van het nieuw benoemd lid den heer *J. A.* baron *van Hardenbroek van Hardenbroek*. Deze stukken worden gesteld in handen eener personele Comm. van onderzoek, bestaande uit de heeren *v. Asch v. Wijck*, *Weijers*, *v. Dam v. Isselt*, *Broers* en *Tuyl v. Serooskerken v. Zuylen.*

Alvorens deze Comm. haar onderzoek aanvangt, geeft de Voorzitter nog berigt, dat Z. M. op het adres van den heer *C. E. van Strijen*, tegen het besluit der Prov. Staten, waarbij hij niet als lid der Staten is toegelaten, afwijzend heeft beschikt. — Dit stuk wordt voor informatie aangenomen, en in handen gesteld der Comm. belast met de geloofsbrieven boven gemeld.

Daarna wordt de zitting voor eene korte wijl geschorst.

Na de hervatting der werkzaamheden wordt door den heer *v. Asch v. Wijck* rapport uitgebragt namens de Comm., belast met het onderzoek naar de geloofsbrieven van den heer *v. Hardenbroek*. — De Comm. heeft de stukken in orde bevonden, doch de meerderheid is evenwel van oordeel, dat de heer *v. Hardenbroek* niet kan toegelaten worden als lid der staten. De gronden welke de Comm. tot die conclusie hebben geleid, heeft zij geput uit de vraag: bestaat er eene vacature? Die vraag beantwoordt de Comm. ontkennend. Wel is er besloten tot niet-toelating van den heer *v. Strijen*, wel hebben Gedep. Staten ten gevolge van dien eene nieuwe verkiezing bij Prov. Blad n°. 69 uitgeschreven, doch het besluit van 15 Julij houdt niet in, dat er eene vacature open is. De heer *v. Strijen* is niet toegelaten, omdat er reeds een ander gekozen was, en dus eene herstemming onnoodig was. Er is ook nimmer een besluit genomen dat de heer *de Geer* niet kon worden toegelaten. Wanneer dat benoemde lid nog zijne geloofsbrief inlevert, zal hij in deze vergadering moeten worden toegelaten. In die omstandigheid meent de Comm. dat het onmogelijk is een ander toe te laten, zoo lang de Staten geen besluit hebben genomen, volgens hetwelk de eerst benoemde *niet* kan worden toegelaten. De minderheid der Comm. was echter een tegenovergesteld gevoelen toegedaan.

De Voorzitter stelt voor om de beraadslagingen dadelijk over deze zaak te beginnen.

De heer *Menso* verklaart zich tegen dit voorstel. Het komt hem voor, dat dit punt langdurig door de Comm. behandeld ook eene dergelijke beschouwing der leden vorderde. Wel heeft de Comm. de zaak duidelijk voorgesteld, zegt Spr., maar de zaak heeft zijns inziens eene rijpe overweging noodig, waarom hij wenscht, dat de beraadslagingen mogten bepaald worden op eene volgende vergadering.

De Voorzitter meent, dat deze zaak reeds zoo dikmaals en zoo uitvoerig besproken is, dat de leden zeker niet zullen kunnen beweren, dat zij haar onbekend is.

In omvraag wordt het voorstel van den Voorzitter met 34 tegen 5 stemmen aangenomen. Tegen stemden de heeren *Menso*, *Harmsen*, *v. d. Poel*, *v. d. Bergh* en *Weijers*.

Daarop wordt dadelijk overgegaan tot de behandeling dezer zaak.

De heeren *Weijers* en *van Tuyll van Zuijlen* geven te kennen, dat zij beide de door den rapporteur bedoelde minderheid in de Comm. vormden. De eerste geeft als zijn gevoelen te kennen, dat de Comm. in deze niets anders had te beslissen, dan alleen, of de geloofsbrieven van den benoemde in orde waren. Spr. beweert ook, dat bij de niet-toelating van den heer *v. Strijen* geen besluit is genomen, dat de staten daardoor den heer *de Geer* als de gekozene beschouwden. Men mogt dit besluit negatief uit het besluit van 15 Julij trekken, positief is het niet genomen.

De Voorzitter zegt, dat ook zijn gevoelen in dezen regtstreeks in strijd is met dat der meerderheid van de Comm. Dat er ten gevolge van de niet aanneming van den heer *v. Strijen* geene vacature zou bestaan vindt Spr. eene zeer gewaagde stelling. Dat er geene plaats is opengevallen door die niet aanneming neemt Spr. ook als zeker aan; want er was eene plaats open. Wel was die plaats aanvankelijk vervuld, doch die vervulling was niet aangenomen, zoodat ze *niet* vervuld was. Nu zegt de Comm.: de heer *v. Strijen* is afgewezen op grond dat er geene herstemming noodig was, want de heer *de Geer* was gekozen. Spr. wil niet treden in de beoordeeling dier kwestie, doch hij meent met den heer *Weijers* te moeten opmerken, dat de vergadering niet anders te zeggen heeft, dan: de heer *v. Strijen* behoort al of niet te worden toegelaten. Op welke gronden, dat blijkt uit niets; dat kan uit niets blijken. De gronden door de Comm. aangegeven, en in de notulen opgenomen, doen hier niets ter zake. En wat is nu geschied? De heer *v. Strijen* is afgewezen, en later vervoegt zich een persoon bij de Staten, welke zegt, dat hij gelooft te zijn de benoemde, maar hij heeft geen geloofsbrief. Nu heeft de vergad. niet zich te verdiepen in de kwestie, of die persoon al of niet de benoemde is, maar zij is verpligt, vermits hij geen geloofsbrief kan produceren, de stukken ter zijde te leggen. Er bestaat dus geen benoemde die kon worden toegelaten om de door het overlijden van den heer *v. Ittersum* opengevallen plaats te vervullen, zoodat gedep. Staten verpligt waren eene nieuwe verkiezing uit te schrijven. Daarop wordt de heer *v. Hardenbroek* gekozen, zijne stukken zijn in orde, en dus kan men niet anders dan hem toelaten.

Hierop volgen langdurige discussiën waaraan de heeren *Menso*, *Bastert*, *v. Asch v. Wijck*, *Broers*, *Ras*, *v. Ittersum*, *Kien*, *Weijers* en de Voorzitter deel nemen.

In omvraag wordt de vraag, of de heer *Hardenbroek* zal toegelaten worden met 23 tegen 16 stemmen toestemmend bevestigd. Tegen de toelating stemden de heeren *v. Dam v. Isselt*, *Menso*, *Harmsen*, *Cordes*, *v. Berkel*, *v. Nooten*, *v. Ittersum*, *Vos*, *v. Asch v. Wijck*, *v. d. Bergh*, *de Beaufort*, *Munnicks v. Cleeff*, *de Geer v. Oudegein*, *Broers* en *v. Beeck Calkoen.*

Daarop wordt overgegaan tot het ter tafel leggen en voorlezen der navolgende stukken:

N°. 1. Mededeeling van gedeputeerde Staten, dat het besluit tot vaststelling van het bedrag der provinciale inkomsten en uitgaven in de rekening over 1851, door den Koning is goedgekeurd.

N°. 2. Mededeeling van gedep. Staten, dat het besluit tot af- en overschrijving op de begrooting der enkel provinciale en huishoudelijke uitgaven voor 1852, ter bestrijding van het tekort op de rentebetaling voor den weg van Houten naar het Beusichemsche veer, door den Koning is goedgekeurd.

N°. 3. Mededeeling van gedep. Staten, dat het besluit tot af- en overschrijving op de begrooting der enkel provinciale en huishoudelijke uitgaven over 1853, voor den Bisschopsweg, door den Koning is goedgekeurd.

N°. 4. Mededeeling van gedep. Staten, dat de vastgestelde begrooting der enkel provinciale en huishoudelijke inkomsten en uitgaven voor 1854, door den Koning is goedgekeurd.

N°. 5. Mededeeling van gedep. Staten, dat het besluit tot het verleenen eener provinciale bijdrage van *f* 110,000, te betalen in elf jaarlijksche termijnen elk van *f* 10,000, aanvangende met 1854, voor de verbetering van den Hollandschen Yssel, door den Koning is goedgekeurd.

N°. 6. Mededeeling van gedep. Staten, dat het besluit tot het verleenen eener provinciale bijdrage van *f* 7500, te betalen in twee jaarlijksche termijnen elk van *f* 3750, aanvangende met 1854, voor de verbetering der Vecht en het verdere vaarwater tusschen Amsterdam en Vreeswijk, door den Koning is goedgekeurd.

N°. 7. Mededeeling van gedep. Staten, dat het vastgestelde reglement op het vasthouden en leiden van stieren in de provincie Utrecht, door den Koning is goedgekeurd.

N°. 8. Mededeeling van gedep. Staten, dat het vastgestelde reglement op de uitoefening der jagt en visscherij in de provincie Utrecht, door den Koning is goedgekeurd.

N°. 9. Mededeeling van gedep. Staten, dat door den Koning magtiging is verleend aan de Staten der provincie Zuid-Holland en Utrecht, om gemeenschappelijk een nieuw reglement voor het groot waterschap van Woerden vast te stellen.

N°. 10. Mededeeling van gedep. Staten, van den uitslag der loting voor de aftreding der leden van de provinciale commissie van landbouw, met 1 Januarij 1855 en 1 Januarij 1858.

N°. 11. Mededeeling van gedep. Staten, der afwijzende beschikking van den Koning op het adres aan Z. M. van den heer *C. E. van Strijen*, tegen het besluit der prov. Staten, waarbij hij niet als lid der prov. Staten vergadering is toegelaten, enz.

N°. 12. Inbrenging van het Koninklijk besluit, betreffende het kostuum der prov. Staten en hunne griffiers.

Alle deze 12 stukken zijn achtereenvolgens voor informatie aangenomen.

N°. 13. Missive van gedep. Staten, om met betrekking tot herziening der reglementen voor het bestuur van den Lekdijk, voor diligent te worden gehouden tot de zomervergadering. — Wordt conform besloten.

N°. 14. Herziening instructie van gedep. Staten. — In handen eener Comm. bestaande uit de heeren *Kien*, *Weijers* en *Menso.*

N°. 15. Concept-reglement op de paardenfokkerij in de provincie Utrecht. — In handen eener Comm. bestaande uit de heeren *Munnicks v. Cleeff*, *v. Tuyll v. Serooskerken* en *de Heus.*

N°. 16. Missive van gedep. Staten, daarbij inbrengende de staat der kosten van het provinciaal bestuur van Utrecht over 1854, zoo als die door den Koning goedgekeurd en op de Staatsbegrooting gebragt zijn. — In handen eener Comm. bestaande uit de heeren *de Louter*, *Spengler* en *v. Ittersum.*

N°. 17. Overlegging der presentie lijsten van de vergadering van de gedep. Staten, ingevolge art. 86 der provinciale wet. — Ter griffie ter inzage der leden.

N°. 18. Missive van gedep. Staten, betreffende het in te dienen reglement op de zalmvisscherij. — De vergadering besluit in deze mededeeling te berusten en de gemeenschappelijke regeling van dit onderwerp met de prov. Staten van N. en Z.-Holland, en Gelderland voor alsnog uit te stellen.

N°. 19. Reglement voor den polder Blokland onder Mijdrecht. — In handen eener Comm. bestaande uit de heeren *Metelerkamp*, *v. d. Poll* en *Huydecoper v. Maarsseveen.*

N°. 20. Missive van gedep. Staten dezer provincie, dd. 23 Aug., houdende mededeeling, dat het besluit genomen in de zitting met gesloten deuren, dd. 18 Julij, tot af- en overschrijving van eene som van *f* 1000, op de begr. van enkel prov. en huish. uitgaven over 1853, benoodigd voor den aankoop eener verzameling van belangrijke stukken ten behoeve van het prov. archief, bij koninkl. besluit van 8 Aug. is goedgekeurd. — Aangenomen voor informatie.

Vervolgens wordt overgegaan tot de loting voor de leden der afdeelingen.

Daarna wordt de zitting gesloten en verdaagd tot Vrijdag 4 Nov. ten half 2 ure.

Vrijdag 4 November.

Tegenwoordig zijn 36 leden. Afwezig de heeren *v. Hoytema*, *Bastert* en *v. d. Bergh.*

De heer *v. Hardenbroek* legt de beide bij de wet gevorderde eeden in handen des Voorzitters af, en neemt zitting in de vergadering.

De Voorz. geeft aan de leden kennis, dat gekozen zijn tot voorzitters en ondervoorzitters in de afdeelingen: in de 1e afd. de heeren *Ras* en *Kien*, in de 2e afd. de heeren *v. Asch v. Wijck* en *Broers* en in de 3e afd. de heeren *Taets v. Amerongen* en *v. Hoytema.*

Is ingekomen een adres van eenige ingezetenen der gemeente Jutphaas, houdende bedenkingen op het goedgekeurde reglement op het leiden van stieren. — Dit stuk wordt in handen gegeven van eene speciale Comm. bestaande uit de heeren *M. v. Cleeff*, *Schas* en *Verloren.*

De Comm. belast met het voorstel van gedep. Staten tot wijziging van het reglement op het rijden met hondenwagens, in verband met de aanmerkingen der Regering. — doet verslag bij monde van den heer *Broers.* De Comm. stelt de vergadering voor om met het voorstel van gedep. Staten, op eene kleine wijziging na, genoegen te nemen. — Ter griffie en de beraadsl. in de volgende vergadering.

De Comm. belast met het voorstel *a* van gedep. Staten tot wijziging van het reglement op de wegen, in verband met de aanmerkingen der Regering; *b* het adres van den heer *v. Lijnden van Sandenburg* tot hetzelfde reglement betrekking hebbende. — Doet verslag bij monde van den heer *Ras.* De Comm. stelt voor de wijzigingen goed te keuren en het rekwest niet in overweging te nemen, op grond dat hier enkel kwestie is, om te onderzoeken of de vergadering in de bewe[r]ingen des minister al of niet deelt, en volstrekt niet van eene herziening van het reglement. — Ter griffie en de beraadslagingen in de volgende vergadering.

De Comm. belast met de herziening van de instructie van gedep. Staten brengt verslag uit bij monde van den heer *Kien.* — De Comm. kan zich met de voorgestelde wijziging door gedep. Staten vereenigen, en stelt voor die goed te keuren. — Ter griffie en de behandeling in de eerstvolg. vergadering.

De Comm. belast met de voordragt van gedep. Staten tot af- en overschrijving op de begrooting der enkel provinciale en huishoudelijke uitgaven voor 1853. — Doet verslag bij monde van den heer *Weijers.* — De conclusie der Comm. is, om genoemde overschrijvingen voor eene gezamentlijke som van *f* 4386,50 goed te keuren. — Ter griffie, en de behandeling in de eerstvolg. vergadering.

Daarna sluit de Voorzitter deze vergad. en wordt de volgende bepaald op Dingsdag den 8. Nov. ten 1 ure, des namiddags.

Utrecht, bij L. E. BOSCH en Comp.